

SKRUNDAS PILSĒTAS AR LAUKU TERITORIJU
DOME

SKRUNDAS PILSĒTAS AR LAUKU
TERITORIJU STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ
VIDI NOVĒRTĒJUMA

VIDES PĀRSKATS

2006

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides
pārskats

Vides pārskats

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumam (2006.- 2018.)

Projekts

Izpildītājs: Kuldīgas rajona padomes pašvaldības aģentūra
„Kuldīgas attīstības aģentūra”
Reģ.Nr. LV90001467046
Adrese – Pilsētas laukums 2,
Kuldīga, LV - 3301

Pasūtītājs: Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju dome
Adrese – Raiņa 11, Skrunda,
Kuldīgas raj., LV - 3326

Kuldīgas rajona padomes pašvaldības aģentūras
„Kuldīgas attīstības aģentūra”

Direktore:

Inga Bērziņa

Projekta izpildītājs:

Anita Arbeiterē

Kuldīga, 2006. gada decembris

Kuldīgas attīstības aģentūra

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

ANOTĀCIJA

Skrundas pilsētas ar lauku teritorijas plānojums izstrādāts laika posmam no 2006. līdz 2018. gadam saskaņā ar Teritorijas plānošanas likumu. Teritorijas plānojums ir pašvaldības saistošie noteikumi, kas nosaka pašvaldības galvenos attīstības virzienus un reglamentē katra zemes gabala izmantošanu turpmākajam plānošanas periodam. Tas ietver teritorijas pašreizējā stāvokļa aprakstu, attīstības vadlīnijas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, kā arī detalizētu kartogrāfisko materiālu. Šāda līmeņa plānošanas dokumentam, atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem, nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, kas izstrādāts atbilstoši kārtībai, ko nosaka likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju plānojuma stratēģiskās ietekmes uz vidi vides pārskatā analizēts vides stāvoklis un paredzamās problēmas un ietekmes, kas rastos teritorijas plānojuma realizācijas procesā, kā arī teritorijas plānojuma nozīme minēto problēmu risināšanā. Vides stāvokļa un plānošanas dokumenta analīze parādīja, ka teritorijas plānojumā piedāvātie risinājumi nākotnē var dot būtisku ieguldījumu pagasta attīstībā, vienlaikus novēršot pastāvošās vides problēmas. Īpaša uzmanība teritorijas plānojuma analīzē pievērsta bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai teritorijā, kā arī virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes saglabāšanā un uzlabošanā.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	6
2. INFORMĀCIJA PAR PROJEKTA TERITORIJU	7
2.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENIE MĒRĶI	7
2.2. ĪSS SATURA IZKLĀSTS	8
2.3. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	8
3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA	8
3.1. IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN IZMANTOTĀ INFORMĀCIJA	9
3.2. SABIEDRISKĀ LĪDZDALĪBA	9
4. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS	10
4.1. RELJEFS UN DERĪGIE IZRAKTEŅI.....	10
4.2. AUGSNES	12
4.3. KLIMATS	13
4.4. VIRSZEMES ŪDEŅI	13
4.5. PAZEMES ŪDEŅI	14
4.6. MEŽI	15
4.7. AINAVISKAIS NOVĒRTĒJUMS	16
4.8. DABAS VĒRTĪBAS	21
5. VIDES KVALITĀTE	22
5.1. ATMOSFĒRAS GAISA KVALITĀTE	22
5.2. VIRSZEMES UN PAZEMES ŪDEŅU KVALITĀTE	23
5.3. DZERAMĀ ŪDENS KVALITĀTE	23
5.4. DEGRADĒTO UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTO TERITORIJU RAKSTUROJUMS UN IZVIETOJUMS	24
5.5. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA	28
5.6. POTENCIĀLIE RISKĀ OBJEKTI UN TERITORIJAS, TO IZVIETOJUMS	28
5.7. TERITORIJAS BIOĻĪŠKĀ DAUDZVEIDĪBAS AIZSARDZĪBA	29
5.8. KULTŪRAS VĒRTĪBAS UN TO AIZSARDZĪBA	31
6. VIDES STĀVOKĻIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTS VAR BŪTISKI IETEKMĒT	32

**Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides
pārskats**

7. IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	33
8. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS	33
9. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	34
10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ ĪSTENOŠANAS BŪTISKAS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	36
11. IETEKMES IZ VIDI SAMAZINĀŠANA	39
12. IZVĒLĒTĀS ALTERNATĪVAS PAMATOJUMS	40
13. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	40
14. PĀRROBEŽU IETEKME	41
15. PRIEKŠLIKUMI MONITORINGAM TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ PAREDZĒTAJĀM RĪCĪBĀM UN TO ĪSTENOŠANAI	41
16. KOPSAVILKUMS	42
IZMANTOTĀ LITERATŪRA	43

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

1. Pamatinformācija

Plānošanas dokumenta nosaukums:	Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojums 2006. – 2018.
Pašvaldība:	Skrundas pilsētas dome
Rajons:	Kuldīgas rajons
Pašvaldības administratīvais centrs:	Skrunda
Iedzīvotāju skaits pašvaldībā:	3823
Teritorijas lielums:	266 km ²
Pieguļošās administratīvās teritorijas:	

- Vārmes pagasts
- Zirņu pagasts
- Pampāļu pagasts
- Nīkrāces pagasts
- Rudbāržu pagasts
- Raņķu pagasts
- Snēpeles pagasts

Nozīmīgākie autoceļi un dzelzceļš:	Valsts galvenais autoceļš <i>A – 9 Rīga – Liepāja</i> 1 šķiras: ▪ <i>P116 D Kuldīga – Skrundas - Embūte</i>▪ <i>P107 Skrunda – Ezere</i>▪ <i>P117 Skrunda - Aizpute</i> 2. šķiras grants seguma autoceļš: ▪ <i>V 1278 Ciecere – Ikaiši - Vārme</i> Rīgas - Liepājas dzelzceļš

Apdzīvotās vietas:

Vidējciemi:

- *Jaunāmuiža (Antuļi)*
- *Kušaiņi*

Ciemi:

- *Pumpuri*
- *Rūnaiši*
- *Plostnieki*
- *Videnieki*
- *Bračas*
- *Ciecere*
- *Vēršmuiža*

Skrajiemi:

- *Savenieki*
- *Niedre*

Pagasta teritorijas plānojuma izstrādātājs: Kuldīgas attīstības aģentūra
Institūcijas un organizācijas, kam nosūtīts vides pārskata projekts:

- Dabas aizsardzības pārvalde
- Vides valsts dienests

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

2. INFORMĀCIJA PAR PROJEKTA TERITORIJU

Skrundas pilsēta ar lauku teritoriju ir viena no 19 Kuldīgas rajona administratīvajām vienībām Kuldīgas rajona D daļā. Pašvaldības teritorija aptver vienu no rajona divām pilsētām – Skrundu – kā arī to aptverošo lauku apvidu. Skrundas pašvaldības teritorija aizņem 266 km² lielu platību, 2006. gada sākumā tajā bija 3 823 iedzīvotāji (pēc CSP datiem). Pēc iedzīvotāju skaita tā ir otra lielākā pašvaldības teritorija Kuldīgas rajonā. No visiem iedzīvotājiem 2 586 dzīvo Skrundas pilsētā, pārējie - lauku apdzīvotajās vietās. Skrundas pilsētas un tās lauku teritorijas pamatvērtības ir:

- labvēlīga transportģeogrāfiskā situācija, transporta infrastruktūra;
- ražošanas un noliktavu saimniecības vajadzībām izmantojamas (piemērotas) ēkas un teritorijas;
- relatīvi sakārtota inženierinfrastruktūra Skrundā;
- labas telekomunikācijas;
- relatīvi ērti pieejami un transportējami meža resursi;
- Venta kā rekreācijas resurss;
- zivju dīķi, zivsaimniecības tradīcijas;
- Skrunda izveidojusies kā apkārtējās teritorijas apkalpes centrs;
- attīstīta sociālā infrastruktūra;
- aktīva kultūras dzīve;
- izglītoti un aktīvi iedzīvotāji.

Skrundas un tās lauku teritorijas plānojums nosaka kopējās teritorijas funkcionālo organizāciju, tās izmantošanas veidu un noteikumus turpmākajiem gadiem (2006. – 2018.). Plānojums izstrādāts, pamatojoties uz 2003. gada 22. janvārī apstiprināto Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritoriālā plānojuma 1. redakciju un Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju attīstības programmu.

2.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENIE MĒRĶI

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes mērķis ir aktualizēt Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumā noteikto pašreizējo, plānoto un atļauto izmantošanu un šīs izmantošanas ierobežojumus atbilstoši pašreizējai situācijai, likumdošanas aktu izmaiņām, kaimiņu rajonu un vietējo pašvaldību plānojumu ierosinājumiem un veiktajiem pētījumiem par tūrisma, militārās, industriālās un tehniskās apbūves teritoriju un objektu stāvokli un izmantošanas iespējām.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

2.2. ĪSTS SATURA IZKLĀSTS

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma grozījuma izstrādi veic, pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (19.10.2004.) Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma grozījumi ietver sekojošas sastāvdaļas:

- paskaidrojuma raksts, kurā sniegts teritorijas raksturojums, noteikti teritorijas attīstības mērķi un rajona intereses;
- teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kas parāda teritorijas plānoto un atļauto izmantošanu un tās ierobežojumus;
- grafiskā daļa;
- pārskats par vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi.

2.3. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi vides pārskata izstrādāšana veikta saistībā ar:

- Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojums (2006);
- Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas attīstības programmu (2001);
- Kuldīgas rajona teritorijas plānojumu;
- Dabas lieguma „Ventas un Šķērveļa ielejas ” dabas aizsardzības plānu (2002);

3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA

Vides pārskats jā sagatavo atbilstoši Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (2004.03.23.) un šīs programmas prasībām. Vides pārskata projekts jā sagatavo četros eksemplāros. Vides pārskats pa vienam eksemplāram jā iesniedz izvērtēšanai Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldei un Dabas aizsardzības pārvaldei.

Vides pārskata izstrādātājiem ir jā sagatavo populārzinātnisks vides pārskata kopsavilkums iedzīvotājiem, pēc iespējas nelietojot tajā specifiskus tehniskos aprakstus un terminus. Minētais materiāls jā izvietoj iedzīvotājiem pieejamā vietā.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

3.1. IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN IZMANTOTĀ INFORMĀCIJA

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma izstrādē un informācijas iegūšanā iesaistītās institūcijas:

- Valsts vides dienesta Liepājas reģionālā vides pārvalde;
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija;
- Valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts ceļi”;
- Valsts aģentūra „Sabiedrības veselības aģentūra”;
- Valsts zemes dienesta reģionālā nodaļa;
- Valsts akciju sabiedrība „Latvenergo”;
- Akciju sabiedrība „Latvijas gāze”;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;
- Skrundas pilsētas dome;
- Kurzemes plānošanas reģiona attīstības padome;
- Lauku atbalsta dienesta reģionālā pārvalde;
- Valsts meža dienesta Kuldīgas virsmežniecība;
- Valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži” mežsaimniecība;
- Valsts ģeoloģijas dienests;
- SIA „Lattelekom”;
- LMT;
- TELE – 2;
- Aizsardzības ministrija;
- Kuldīgas TIC;
- Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija;
- Vides ministrijas Dabas aizsardzības pārvalde.

3.2. SABIEDRISKĀ LĪDZDALĪBA

Iedzīvotāju līdzdalībai ir liela nozīme gan Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritoriālā plānojuma realizēšanā, gan apkārtējās vides saglabāšanā un atjaunošanā. Sabiedriskā līdzdalība tiek organizēta dokumenta izstrādes procesa ietvaros. Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma grozījumu sabiedriskā apspriešana notika Skrundas pilsētas domē. Pilsētas domē iedzīvotāji varēja iepazīties ar plānošanas dokumenta 1. redakciju un izteikt savus priekšlikumus grozījumiem, tādējādi iesaistoties lēmumu pieņemšanā.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

4. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritoriālais plānojums nosaka esošos un ataino plānotos teritorijas lietojuma veidus, izskaidro apsaimniekošanas ierobežojumus. Lai teritorija varētu veiksmīgi attīstīties, palielinot iedzīvotāju labklājību un vienlaicīgi nodrošinot veselīgas vides saglabāšanu, saudzīgi un racionāli izmantojot esošos resursus, plānojuma dokumentā tiek apzināta esošā situācija un meklēti optimālie teritorijas attīstības risinājumi.

4.1. RELJEFS UN DERĪGIE IZRAKTEŅI

Skrundas pašvaldības teritorijas lielākā daļa atrodas Kursas zemienes Pieventas līdzenumā, A daļu aptver Austrumkursas augstienes Vārmes nolaidenuma DR daļa. Teritorijai nav raksturīgs saposmots reljefs – lielāko daļu aizņem fluvioglaciālie un limnoglaciālie smilšainie līdzenumi, pašos teritorijas D – limnoglaciālie putekļainie un mālainie līdzenumi. Vidējais augstums teritorijā ir 30 – 40 m v.j.l., nedaudz augstāka ir teritorijas D daļa (~60 m v.j.l.). Teritorijas augstākā virsotne ir Lauķu kalns – 74,0 m v.j.l. (ter. D pie Jaunāsmuižas).

Teritorijas R daļu aptver terasētās Ventas ielejas. Terases veido smilšaini nogulumi, vietām atsedzas pirmskvartāra ieži (dolomīti, smilšakmeņi u.c.) – Gobdziņu klintis, Ketleru atsegums u.c. vietās. Pie Cieceres ietekas Ventā ir senās deltas.

Lielākajai teritorijas daļai ir raksturīgs plakans līdzenums, gar Ventu – upju ielejas un nogāzes, teritorijas D daļā – pauguraiņu nogāzes.

Skrundas pilsētā un lauku teritorijā ir bagātīgs ģeoloģiskais potenciāls – gan derīgie izrakteņi, gan īpaši aizsargājami ģeoloģiskie dabas objekti (daļēji atrodas arī citās pašvaldībās; skat. 4.1. tabulu).

Objekta nosaukums un veids	Platība (ha)	Dibināšanas gads	Apraksts
Ventas un Šķērveļa ielejas – dabas liegums	953	1957. 1977.	Ventas ielejas nogulumiežu atsegumi starp Šķērveļa un Lētižas ietekām; gleznainas ainavas, jauktie meži; izglītojoša un kultūrvēsturiska nozīme; lieliski priekšnoteikumi tūrisma attīstībai.
Ketleru atsegums – ģeoloģiskais dabas piemineklis	1,0	1977.	Augšdevona Ketleru svītas atsegums, satur fosilo zivju atliekas. Ietilpst Ventas un Šķērveļa ieleju dabas liegumā.
Gobdziņu klintis – ģeoloģiskais dabas piemineklis	1,0	1977.	Apakškarbona Šķērveļa svītas nogulumieži, Gobdziņas ala – garākā ala Kurzemē, no kuras izplūst avots. Ietilpst Ventas un Šķērveļa ieleju dabas liegumā.

4.1.tabula

Īpaši aizsargājamās teritorijas un dabas pieminekļi no ģeoloģisko interešu viedokļa Skrundas pilsētā un lauku teritorijā.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

Skrundas pilsētas un lauku teritorijas derīgo izrakteņu novietojums veikts pēc nozares pārskata Kuldīgas rajona plānojuma izstrādāšanai 1999. gadā un Valsts ģeoloģijas dienesta datiem.

Smilts un grants krājumi Skrundas lauku teritorijā novērtēti ar 43,6041 milj.m³, kas veido 1,9% no Kuldīgas rajona krājumiem. Pēc Valsts ģeoloģijas dienesta datiem, smilts un grants ieguvei pašvaldībā tiek izmantots 3 atradnes: Meža Gāznieki (platība 16,0 ha, krājumi 0,03 milj.m³), Mučukalns III (platība 119,6 ha, krājumi 5,53 milj.m³), Sārmkalni II (platība 16,0 ha, krājumi 1,09 milj.m³). Pamestas ar pārpalikušiem krājumiem ir Indras atradne (platība 4,6 ha, krājumi 0,1251 milj.m³) un Gāznieku atradne (platība 2,25 ha, krājumi 0,0945 milj.m³). Pašvaldības teritorijā ir vairākas perspektīvās smilts un grants atradnes – Rosme (platība 4,48 ha, krājumi 0,1792 milj.m³), Baltiņi (platība 750 ha, krājumi 32 milj.m³), Pluiņi (platība 46,3 ha, krājumi 2,63 milj.m³) un Pinkuļi (platība 2,6 ha, krājumi 0,1062 milj.m³). Lielākā daļa smilts un grants atradņu pētītas ceļu būvei un būvniecībai, Mučukalna un Pluiņu atradnes arī silikātizstrādājumu ražošanai.

Māla krājumi pašvaldības teritorijā novērtēti ar 61,02 milj.m³, t.i., 7,2 % no Kuldīgas rajona krājumiem. Ventas atradne (lielākā daļa atradnes atrodas Saldus rajonā, doti tikai Skrundas lauku teritorijā esošie krājumi) ir pamesta atradne ar pārpalikušiem krājumiem (platība 878,1 ha, krājumi 65,7 milj.m³, perspektīvie krājumi 2,63 milj.m³). Ventas atradne pētīta cementa ražošanai. Pašvaldības teritorijā ir perspektīva atradne ķieģeļu ražošanai – Beņi (platība 5,3 ha, krājumi 0,261 milj.m³).

Kūdras krājumi Skrundas lauku teritorijā tiek vērtēti ~ 1578 tūkst.t, perspektīvo atradņu platība 450 ha. No Kuldīgas rajona perspektīvajiem kūdras krājumiem tas veido 7 %. Kūdras atradnes Skrundas lauku teritorijā: Lauķu atradne (platība 113 ha, krājumi 3882 tūkst.m³, pamesta ar pārpalikušiem krājumiem), Skrundas atradne (platība 50 ha, krājumi 578 tūkst.m³, pamests izmantots karjers, nav ieteicams izmantot), Lāceņu atradne (platība 13,6 ha, krājumi 254 tūkst.m³), Pankopju atradne (platība 4,1 ha, krājumi 54 tūkst.m³), Ķēpuru atradne (platība 2,3 ha, krājumi 23 tūkst.m³), Mazā Ķēpuru atradne (platība 3,8 ha, krājumi 42 tūkst.m³), Tīreļa atradne (platība 45,7 ha, krājumi 592 tūkst.m³), Niedras atradne (platība 123,1 ha, krājumi 2880 tūkst.m³), Guraišu - Kliņģu atradne (platība 22,3 ha, krājumi 274 tūkst.m³), Nevertes atradne (platība 31 ha, krājumi 338 tūkst.m³), Lāču atradne (platība 2,69 ha, krājumi 317 tūkst.m³). Skrundas teritorijā ir gan augstie purvi, gan zemie, gan arī pārejas purvi. Kūdras var izmantot mēslojumam un pakaišiem.

Kā perspektīva atradne tiek vērtēta Slūjas sapropeļa atradne (krājumi 1,467 milj.m³).

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

4.2. AUGSNES

Skrundas pilsētas un lauku teritorijas lielākā daļa atrodas Kursas zemienes Pieventas līdzenuma daļā, kurai raksturīgi limnoglaciālie nogulumi – māls, smiltis. Smiltis un māla nogulumi noteikuši, ka šajā teritorijā Kuldīgas rajonā izveidojušies lielākie mežu masīvi uz tipiskā podzola, velēnu podzolētām glejotām un gleja augsnēm. Kursas zemienē raksturīgas līdzenas teritorijas ar traucētu ūdens noteci, kas izraisījis teritoriju pārpurvošanos un zemo purvu kūdras augšņu veidošanos. Augsnes zemā auglība (smilts nogulumi) un nenoregulētais mitruma režīms noteicis, ka lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem par 30% no teritorijas (Skrundas lauku teritorijā 28%), no tām 76,49% ir meliorētas un 23,51% nemeliorētas. Pārējā Meliorācijas rezultātā uzlabojas augsnes fizikālās īpašības, tanī pat laikā meliorācija veicina mēslošanas līdzekļu ātrāku nonākšanu gruntsūdeņos un atklātos ūdens baseinos. Sevišķi aktuāla minētā problēma ir Ventai pieguļošajām lauksaimniecības zemēm. Šajās teritorijās ieteicams nodarboties ar bioloģisko – dinamisko lauksaimniecību, kas nepiesārņo augsni un ūdeņus. Meliorēto zemju tuvumā nedrīkst ierīkot minerālmēslu un augu aizsardzības līdzekļu glabātuves un atkritumu izgāztuves. Otra problēma, kas saistīta ar meliorētajām zemēm ir to pārraudzība un kopšana. Meliorācijas sistēmas izjaukšana var radīt problēmas saistītas ar augsnes degradāciju (pārpurvošanos, glejošanos), strauju auglības krišanos.

Skrundas lauku teritoriju LIZ augšņu mehāniskais sastāvs: 32,69% - māls, 36,8% - smilts, 19,1% - mālsmilts, 9,8% - smilšmāls, 1,61% - kūdra. Māla un smilts augšņu izmantošana lauksaimniecībā, tās ielabojot, izmaksā dārgi, jo prasa daudz organisko mēslu un minerālmēslu, kā arī augsnes mitruma regulēšanu. Savukārt vispiemērotākās augsnes lauksaimniecībai un mežsaimniecībai ir smilšmāla augsnes. No vides aizsardzības viedokļa māla un smilšmāla augsnēm piemīt augsta absorbcijas spēja, kas saista ķīmiskos elementus un savienojumus un neļauj tiem nonākt gruntsūdeņos un atklātos ūdens baseinos. Tas nosaka, ka Skrudas lauku teritorijā šajās LIZ augsnēs var nodarboties ar intensīvo zemkopību.

Kuldīgas rajonā skābo LIZ augšņu īpatsvars laika periodā no 1972. g. – 1985. gadam ir strauji samazinājies, bet pieaudzis pēdējos gados. Augsnes reakcijas sadalījums Skrudas lauku teritorijas LIZ augsnēs ir sekojošs:

- 56,08% - >6,0 pH;
- 22,22% - 5,5-6,0 pH;
- 21,7% - <5,5 pH (skābās).

Skrundas lauku teritorijā skābās augsnes aizņem ~1/5 no LIZ. Lai optimizētu augsnes reakciju, skābās augsnes nepieciešams kalpot.

Pēc LR Zemes dienesta materiāliem Skrudas lauku teritorijas LIZ kvalitatīvais novērtējums ir 35 balles. LIZ kvalitātes novērtējums sakrīt ar teritoriālpilnplānojumā izdalītajām zonām.

Analizējot augsnes resursu Skrudas teritorijas griezumā, tās teritorija izdalāma kā intensīvas zemkopības un lopkopības, mežsaimniecības un tūrisma zona, ko nosaka

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

lielie mežu un lauksaimniecības zemju masīvi, LIZ augšņu augstā meliorācijas pakāpe un to relatīvi optimālās agroķīmiskās īpašības. Gar upēm un ūdenskrātuvēm ieteicams veidot minerālu un pesticīdu brīvas zonas.

4.3. KLIMATS

Klimats ir viens no svarīgākajiem faktoriem, kas ietekmē cilvēku dzīvi. Klimats, atrodoties mijiedarbībā ar citiem dabas elementiem, nosaka daudzu dabas procesu: vēja un ūdens erozijas, augu augšanas un attīstības, augšņu veidošanās, pārpurvošanās, dēdēšanas un citu procesu norisi. Tādejādi klimats ietekmē lauksaimniecības, mežsaimniecības un rekreācijas nozaru attīstību.

Skrundas pilsēta ar lauku teritoriju, tāpat kā citi Kuldīgas rajona pagasti, pēc Latvijas agroklimatiskās rajonēšanas ietilpst mitrajā Kurzemes rajonā. Rietumkursas augstienē tiek izdalīts mēreni siltais apakšrajons, bet Kursas zemienē – vēsais apakšrajons. Būtiski klimatu ietekmē Ziemeļatlantijas siltās straumes un Baltijas jūras tiešā ietekme ar relatīvi vēsām vasarām un mērenām ziemām.

Klimata galvenās iezīmes:

- paaugstināts gaisa mitrums (mitruma koeficients 1,3 – 1,6);
- pakāpeniska ziemas gaisa temperatūras samazināšanās virzienā no R uz A, un vasaras temperatūras pieaugums;
- paaugstināts nokrišņu daudzums, it īpaši Z daļā ~800 mm/gadā, sniega segas biezums 10-15 cm;
- lielāka intensīvo nokrišņu, pērkona negaisa, miglas un atkalas atkārtojamība kā Latvijas piekrastes rajonos;
- paaugstināta apmākšanās pakāpe (ziemas mēnešos 60-80%, vasarā ~40%);
- veģetācijas perioda garums – 191 dienas.

4.4. VIRSZEMES ŪDEŅI

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju iekšējie ūdeņi pieder pie Ventas upes baseina. Upes ielejas nogāzes parasti apaugušas ar krūmiem vai mežu platībām. Paliņu platums lielākajā upes daļā ir 100 – 200 m. Upes platums augštecē ir 40 – 60 m. Upes dziļums mainās no dažiem desmitu centimetru krāču posmos līdz 2 – 3 m iedzelmēs. Līmeņa svārstības Ventā ir biežas un izteiktas. Pavasara palu laikā ūdens līmenis ceļas vidēji par 4,5 – 5,5 m. Maksimālās ūdens līmeņa celšanās pie Skrundas ir 6,2m.

Ventas un tās pieteku (Garūdenes, Ponakstes, Cieceres, Mazupes, Klūga, Sumata, Bērze) ūdeņu hidroķīmiskais sastāvs izvērtēts pēc Bioloģijas institūta Hidrobioloģijas laboratorijas analīžu rezultātiem 1990. – 1991.g. Kopējais minerālvielu saturs Ventas ūdeņos ir relatīvi augsts (350 – 500 mg/l). Dominē hidrokarbonāti, palielinās ūdeņu kopējā mineralizācija, gan arī nātrijs, kālijs un hlora saturs. Skābekļa režīms uzskatāms par apmierinošu, tā koncentrācija ir pietiekoša gan organisko vielu oksidēšanai, gan ūdens organismu normālai attīstībai. Upju ūdens kvalitāte atbilst vāji līdz vidēji

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

piesārņotai.

Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju atrodas arī trīs ezeri – Elevatora bijušais dzirnavu ezers, Niedras dzirnavu ezers un Skrundas bijušais dzirnavu ezers.

Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju nav ražotņu, kas šo upju ūdens kvalitāti būtiski ietekmētu, lai ievērojami izmainītu upju ūdens tīrību.

4.5. PAZEMES ŪDEŅI

Kuldīgas rajona pazemes ūdeņu kvalitāte ir ievērojami labāka nekā virszemes ūdens kvalitāte. Tādēļ to lieto gan dzeramā ūdens apgādei, gan rūpniecības un lauksaimniecības vajadzībām. Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju ūdens apgādē izmantojami ir augšdevona Arukilas - Amatas un Famenas ūdens kompleksi. Teritorijas D daļā tiek izmantoti apakškarbona ūdens horizonti. Mazie ciemi un zemnieki izmanto arī kvartāra gruntsūdeņu horizonta ūdeni, ko iegūst galvenokārt no raktajām akām. Ūdens kvalitāte raktajās akās bieži neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. Tas ir atkarīgs gan no to izvietojuma attiecībā pret viensētas lokālajiem piesārņojuma avotiem - kūti, tualeti, dzīvojamā ēkas notekūdeņu izplūdi u.c., kā arī no tās sanitāri - higiēniskā stāvokļa. Taču kvartāra horizonts nav piemērots liela un vidēja mēroga ūdensapgādei, jo ūdens daudzums tajā ir ierobežots un ir problēmas ar kvalitāti. Tādēļ arī mazās apdzīvotās vietās un zemnieku saimniecībās bieži dzeramā ūdens apgādē izmanto devona horizontu.

Pazemes ūdeņu kvalitāte ir atšķirīga kvartāra un devona horizontos. Ūdens kvalitāte kvartāra horizontā parasti ir sliktāka vairāku dabisko apstākļu - virszemes ūdens noteces, purva ūdens ietekmes, antropogēno faktoru ietekmes rezultātā. Galvenais piesārņojums ir saistīts ar punktveida piesārņojuma avotiem - atkritumu izgāztuves, rūpniecības un lauksaimniecības uzņēmumu, naftas produktu noliktavas u.c. Skrundas Z daļā piesārņojuma avots bijis arī bijušie militārie objekti. Skrundas pilsētas un lauku teritorijas pazemes ūdeņi lielākoties ir vāji aizsargāti (centrālā daļa, Ventas ieplaka), atsevišķās vietās - vidēji aizsargāti, bet tikai teritorijas D daļā - relatīvi aizsargāti un aizsargāti (pēc nozares pārskata Kuldīgas rajona plānojuma izstrādāšanai 2000.g.).

Ūdens patēriņš Skrundas pilsētā un lauku teritorijā tiek novērtēts ar 389 vai 560 m³/dienā (pēc pašvaldības sniegtajiem datiem rajona plānojuma izstrādāšanai). Ūdensapgādē izmantojamo urbumu dziļums ir ļoti dažāds, Skrundas pilsētā 40 -60 m zem zemes virsmas.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

4.6. MEŽI

Mežu resursu aprakstam izmantoti Kuldīgas rajona teritoriālpārveidplānojuma materiāli (1998.g.) un VZD dati (2000.g.). Kā tika noskaidrots Skrundas virsmežniecībā, situācija 2005. gadā nav būtiski mainījusies.

Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju meži aizņem lielākas platības (61,1%) nekā vidēji Kuldīgas rajonā 52,2%. Meža fonda zeme kopā aizņem 16 791 ha (t.sk. valsts meža fonda zeme – 13 180 ha); meža zeme kopā aizņem 15 155 ha (t.sk. valsts meža zeme – 11 822 ha, t.i., 78%). Meža zemes daudzums uz 1 pagasta iedzīvotāju arī ir nedaudz lielāks nekā vidēji Kuldīgas rajonā (Skrundā un lauku teritorijā 3,6 ha, Kuldīgas raj. - 3,1 ha). Meža resursu daudzums ir pietiekošs vietējām vajadzībām un paliek ievērojams daudzums koksnes resursu, kurus var eksportēt no administratīvās teritorijas.

N.p.k.	Mežu sastāva īpatsvars %			
	Skujkoki	%	Lapu koki	%
1.	Priede	70	Bērzs	14
2.	Egle	13	Apse	1
3.	Citas egles	<1	Melnalksnis	1
4.			Baltalksnis	1
5.			Ozols	<1
6.			Osis	<1
7.			Liepa	<1
8.			Papele	<1

4.2. tabula

Skrundas pilsētas un lauku teritorijas mežu sastāvs pēc valdošās sugas kokaudzē

Biotopu daudzveidība Skrundas lauku teritorijas mežos ir nedaudz mazāka nekā vidēji Kuldīgas rajonā (biotopu daudzveidības indekss 2,81, rajonā - 3,07).

Aizsargājamās teritorijas nosaukums	Platība, ha
Ventas un Šķērveļa ieleja	5,0
Skrundas zivju dīķi	0,9
ML – Mednis	393,9
ML – Zivjērglis	6,5
ML – Apaļlape, kailā	23,2
ML – Jaumgermannija, gludkausiņa	23,2
Zinātnisks objekts	2,9
Aizsargājamā zona gar mitrzemēm	4,2
Aizsargjosla ap pilsētu	87,4
BZ – Mednis	37,2

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

Aizsargājāmie botāniskie liegumi	2,4
Aizsargājāmie meža biotopi	141,8
Aizsargājamā ainava	11,2
Aizsargājamo dzīvnieku sugu meža biotopi	141,3
Kopā	881,1

4.3. tabula

Skrundas pašvaldības aizsargājamās mežu teritorijas

Skrundas un lauku teritorijas mežos mežaudžu vidējā krāja ir 168 m³/ha, kas ir zemāka nekā vidēji rajonā - 170 m³/ha. Mežaudžu krāja atkarīga no koku sugas un meža augšanas apstākļiem. Visražīgākie ir eitrofie meži (barības vielām bagāti meži - vēris, gārša, liekņa u.c.), vidēji bagāti mezotrofie meži (lāns, damaksnis, dumbrājs u.c.), nabadzīgākie oligotrofie un slapjainu meži (sils, mētrājs, grīnis, purvājs u.c.). Skrundā un lauku teritorijā dominē oligotrofie (11%) un mezotrofie meži (80%). Skrundas un lauku teritorijas mežos vislielākā krāja ir priežu mežiem 183,5 m³/ha.

4.7. AINAVISKAIS NOVĒRTĒJUMS

Skrundas pilsētas un lauku teritorijas ainavu klasifikācijai izmantoti nozares pārskata Kuldīgas rajona plānojuma izstrādāšanai sagatavotie materiāli. Skrundas pilsēta un lauku teritorija atrodas Ventaszemes ainavzemē un iesniedzas 7 ainavu telpās, kas ietilpst 2 ainavapvidos - Augšventas egļu mežāru apvidus un Vidusventas (Kuldīgas) priežu mežāru apvidus.

Jaunāsmuižas ārines ainavu telpas raksturojums

Jaunāsmuižas ārines ainavu telpa ietilpst Augšventas egļu mežāru ainavapvidū. Ainavu telpa aizņem Kursas zemienu DA un atrodas Skrundas lauku teritorijas D daļā.

Līdzens reljefs ar izteiktu pacēlumu Jaunmuižas apkārtnē (74 m v. j.). Pacēlumu veido morēnas materiāls, bet uz ainavu telpas ziemeļiem smilts nogulumi un uz dienvidiem mālainie nogulumi. Ainavu telpu aizņem plaša meliorēta lauksaimniecības zemju ainava. Tipiska Padomju laika agroainavas ainavu telpa.

Ainavas un ainavu elementi:

- Plaša, atklāta agroainava, kuru pa perimetru noslēdz mežu masīvu kontūras.
- Jaunmuiža - tipisks padomju laika kolhoza centrs ar tam raksturīgo apbūvi.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

- Klūgas upe, tās pietekas un to apkārtnē bagāta ar daudzveidīgu veģetāciju.

Ainavu degradē - nekoptie un neapstrādātie tīrumi. Augsta ainavu telpas ekoloģiskā riska pakāpe (vēja erozija, augsnes sablīvēšanās, mikroklimata kontrastainība). Jaunāmuiža - estētiski nekopta un pamesta apdzīvotā vieta.

Pampāļu mežaines ainavu telpas raksturojums.

Skrundas pašvaldībā šī ainavu telpa aizņem ļoti nelielu teritoriju - Skrundas lauku teritorijas pašu DA daļu. Pampāļu mežaines ainavu telpa ietilpst Augšventas egļu mežāru ainavapvidū. Ainavu telpa aizņem Pampāļu paugurgrēdas ZR daļu.

Dominē sīkpauguraine, ko klāj egļu meži. Sakarā ar smagajiem augsnes cilmiežiem (māls un smilšmāls) tie ir pārmitri. Starppauguru ieplakās ir bērzu audzes vai arī izveidojušies purvi (lielākais no tiem Lauku purvs uz D no Jaunmuižas). Tipiskas Latvijas mitro un nemeliorēto mežu ainavas.

Ainavas un ainavu elementi:

- Bioloģiski daudzveidīgas pārmitras egļu mežu ainavas.
- Mežu pļavas kā liecinieces bijušajām ganībām.
- Mežsargu viensētas - viensētu ainavas mežu masīvā.

Kā unikalitāte tiek vērtēta ainavu telpas bioloģiskā daudzveidība, bet kā ainavu degradējošs faktors - mežu lauču pakāpeniska aizaugšana, kas padara ainavu telpu homogēnu un samazina to bioloģisko un ainavisko vērtību.

Vārmes mitrās mežaines ainavu telpas raksturojums

Ainavu telpa aizņem Skrundas lauku teritorijas A un ZA daļu. Vārmes mitrās mežaines ainavu telpa ietilpst Vidusventas priežu mežāru ainavapvidū.

Ainavu telpa aizņem Kursas zemienu vidusdaļu Ventas labajā krastā. Tās pamatā ir smilšains limnoglaciāls līdzenums, kuru klāj lieli priežu un egļu mežu masīvi. Šajā teritorijā vēsturiski ilgstošā periodā zemes izmantošanas veids nav mainījies. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes izvietojušās meža masīvā nelielu lauku veidā vai arī gar upēm (Ponakste, Porupe). Lielākā daļa bijušo lauksaimniecības zemju aizaugušas ar krūmiem. Uz Robalta upes izveidota zivju dīķu kaskāde (Niedres dīķi). Tipiski Latvijas zemiņu mitruma bagātie meži, kuros ievērojama bioloģiskā daudzveidība.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

Ainavas un ainavu elementi:

- Meža ainavas, kurās kā atsevišķi ainavu elementi parādās viensētas ar apkārt esošām lauksaimniecības zemēm vai meža lauces.
- Gar upēm un strautiem pļavu ainavas (Ponakstes pļavas, Niedres, Liekne u.c.).
- Zivju dīķu kaskāde.

Kā unikalitāte tiek vērtēta lielā bioloģiskā daudzveidība ainavu telpā - daļēji aizaugušas meža pļavas ar lielu reto augu un dzīvnieku sugu daudzveidību, kā arī lielie mežu masīvi ar lielo bioloģisko daudzveidību.

Vidusventas ainavu telpa raksturojums

Vidusventas ainavu telpa ietilpst Vidusventas priežu mežāru ainavapvidū.

Ainavu telpa aizņem Ventas muldveida ieleju augšpus Kuldīgas. Šajā posmā upei ieleju veido tikai palienu josla, kuras krastu nogāze ir stāva. Vietām nogāzi veido karbona un devona dolomīta atsegumi (Gobdziņu klintis, Lēpenieku atsegums u.c). Ventas upes gultnes pamatā ir dolomīts, tāpēc daudzās vietās ir krāces un brasli. Ventas krastos šajā posmā atrodas pļavas, ganības un tūrumi. Vietām mežu zeme. Ainavā dabiski iekļaujas viensētas. Upes ieleja šajā posmā ir ļoti gleznaina, ļoti piemērota ūdenstūrisma attīstībai.

Ainavas un ainavu elementi:

- Ļoti bagāta un dinamiska (upju plūdums) upes ainava.
- Bagāta ar dažādiem ainavu elementiem un ainavu telpām - kultūrainavām (pilskalni, senkapi, brīvciemi, svētvietas), dabas ainavām (dižkoki, iežu atsegumi u.c.), agroainavām (pļavas, aramzeme, ganības), mežu ainavām.
- Apdzīvotās vietas (ciemi) - Mežciems, Ploči, Kušaiņi, Pumpuri - bijušie brīvciemi, no kuriem saglabājušies tikai atsevišķas sētas un to nosaukumi.

Kā unikalitāte tiek uzskatīta dolomītos ieskaitā upes ieleja ar daudziem vērtīgiem atsegumiem, krācēm un brasliem. Upes ieleja ietilpst "Ventas un Šķērveļa upes ielejas" dabas liegumā. Interesantu akcentu ainavā dod viensētas Ventas ielejas pamatkrastā. Kā ainavu degradējoši faktori - upes ūdens piesārņojums, atkritumi tūristu apmešanās vietās un Ventas ielejas lēzenāko nogāžu aizaugšana ar krūmiem.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

Skrundas dīķu ainavu telpas raksturojums

Skrundas dīķu ainavu telpa ietilpst Vidusventas priežu mežāru ainavapvidū. Ainavu telpa aizņem Kursas zemienes smilšainos līdzenumus pie Skrundas.

Reljefs no 30 - 40 m v. j. l. Ainavu telpu klāj plaši lauksaimniecības tīrumi un uzpludināto zivju dīķu kaskāde. Dīķi izveidoti 60 -70 gados un sevi ir attaisnojuši gan ekonomiski, gan ekoloģiski.

Ainavu telpas izdalīšanas pamatā ir daudzie zivju dīķi (kopējā platība 720 ha). Ap zivju dīķiem atrodas lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Z pie zivju dīķiem piekļaujas liels meža masīvs. Šāds dabas un cilvēka veidots dabas komplekss ir priekšnoteikums lielai bioloģiskajai (putnu sugu) daudzveidībai. Šeit ligzdo cekulpīle, brūnkaklis, platknābis, paugurknābja gulbis un citi putni. Vizuāli zivju dīķu ainava ir ļoti interesanta. Nozīmīgi vizuālās ainavas elementi ir arī ligzdojošie putni.

Ainavas un ainavu elementi:

- Zivju dīķu ainava ar ceļiem un zivju barības torņiem.
- Lauksaimniecības zemju ainava ar fermu kompleksiem un viensētām. Lauku apdzīvotās vietas veido viensētu grupas.
- Dzelzceļa līnijas Liepāja - Skrunda posms, no kura paveras skats uz dīķu ainavu.

Kā unikalitāte ir Eiropas mērogā nozīmīga putnu ligzdošanas vieta (IBA). Ainavu degradē neizmantojās un pussagruvušās lopu fermas, aizaugušie tīrumi, kā arī morāli un fiziski novecojušās celtnes un būves zivju barošanai.

Skrundas mežaines ainavu telpas raksturojums

Ainavu telpa aizņem Skrundas lauku teritorijas DR daļu.

Skrundas mežaines ainavu telpa ietilpst Vidusventas priežu mežāru ainavapvidū. Tā aizņem Kursas zemienes smilšainos līdzenumus Skrundas apkārtnē. Reljefs viegli viļņots. Ainavu telpā pārsvarā priežu meži, kuri veido lielus un koptus meža masīvus. Ainavu telpā atrodas viens no lielākajiem zemajiem purviem Kuldīgas rajonā - Skrundas purvs. Tajā ilgstoši iegūta kūdra un tagad, pēc kūdras ieguves pārtraukšanas, tas pakāpeniski aizaug ar krūmiem un kokiem. Ainavu telpā ir arī nelieli augstie purvi. Bijušās lauksaimniecības zemes (pļavas un ganības), kas atrodas gar upēm un strautiem, aizaugušas ar krūmiem un mežu.

Mežu ainavas, kas paveras no Skrundas - Nīkrāces ceļa, ir vizuāli pievilcīgas. To nosaka paaugstinājums reljefā (Sārmakalna grēda).

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

Ainavas un ainavas elementi:

- Priežu meža ainava.
- Krūmiem un kokiem aizaugušo kūdras ieguves lauku ainava.
- Nosusināta augstā purva ainava.
- Atsevišķās viensētas un lauksaimniecības zemes.

Unikalitāte - Skrundas purvs (527 ha) - nozīmīgi kūdras krājumi Kuldīgas rajonā. Ainavu dabiskās sukcesijas rinda, dabiskā ceļā apmežojoties kūdras ieguves laukam. Ainavu degradē neapmērotās ceļmalas, pamestie grants ieguves karjeri.

Skrundas urbanizētās ainavu telpas raksturojums

Skrundas urbanizētā ainavu telpa ietilpst Vidusventas priežu mežāru ainavapvidū. Tā aizņem Skrundas pilsētas teritoriju.

Skrunda atrodas Ventas kreisajā krastā. Reljefs, izņemot Ventas ieleju, kurā ir vairākas virspalu terases, līdzens. Skrundas veidošanās sākās 1368.gadā ar vācu pils celtniecību. Straujāka pilsētas attīstība sākās pēc Rīgas - Liepājas dzelzceļa izbūves 1929.gadā. Skrundas mūsdienu ainavu veido trīsdesmitajos un turpmākajos gados celtās būves.

Ainavas un ainavu elementi:

- Trīsdesmito gadu laikā celtā pilsētas centra apbūve.
- Rūpniecības un noliktavu apbūve.
- Individuālo dzīvojamo māju apbūve.
- Autoceļu un to infrastruktūras objekti.
- Skrundas baznīca un tās apkārtnes ainavu telpa ar kapiem.
- Skrundas pilskalns.

Unikalitāte - kultūrvēsturiskais mantojums: Skrundas baznīca (labi sakopta), pilskalns ar Livonijas perioda pilsdrupām, kā arī Ventas ieleja. Ainavu degradē nesakoptā Rīgas - Liepājas dzelzceļa līnijas apkārtnes, ielu un ceļu sliktais stāvoklis un ainavisku akcentu trūkums.

Pēc ainavu vērtības pakāpes kā visvērtīgākā ainava tiek atzīta Vidusventas āraines ainavu telpas D daļa, teritorijā ietilpst Lēpenieku atsegums. Kā vērtīga ainava tiek vērtēta visa iepriekš minētā ainavu telpa. Lielākajā Skrundas pilsētas un lauku teritorijas daļā ir relatīvi vienvērtīgas ainavas.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

4. 8. DABAS VĒRTĪBAS

Īpaši aizsargājami dabas objekti

Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju atrodas šādas valsts īpaši aizsargājamās teritorijas:

Dabas liegumi:

- **Ventas un Šķerveļa ieleja** – valsts un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija, kas iekļautas NATURA 2000 tīklā, dabas liegums, dibināts 1957., 1977.g. un aizņem 953 ha lielu platību Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju. Dabas liegumā sastopami Ventas ielejas nogulumiežu atsegumi. Izcilākie objekti ir Ventas ielejas atsegumi starp Šķerveļa un Lētižas ietekām (kas attiecas uz Skrundas lauku teritoriju – Ketleru atsegums un Gobdziņu klintis ar alu). Upes ir straujas un tek pa dziļi izgrauztām un platām gravām, tām ir liels kritums (lielākais ie Šķervelim 5,1m uz 1 km). Lieguma teritorijā ir mazpārveidotas, dabiskas ainavas. Upēm gleznaini krasti, augāju veido jaukto mežu flora. Upju ielejās konstatētas daudzas retu un aizsargājamu augu atradnes (dziedniecības cietsēkles, melnējošās debestiņas, vīru dzegužpuķes, platlapu bezgales, meža bumbiere u.c. Latvijas Sarkanajā grāmatā ierakstītie augi).
- **Skrundas zivju dīķi** - valsts un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija, kas iekļautas NATURA 2000 tīklā, dabas liegums, dibināts 2004. gadā un aizņem 496 ha lielu platību. Putniem nozīmīga vieta. Nozīmīga ūdensputnu barošānās un atpūtas vieta pavasara un rudens migrāciju laikā, īpaši ziemeļu gulbjiem un bridējputniem. Ligzdo vismaz divi ziemeļu gulbju pāri, nozīmīga vieta jūras ērgļiem – ligzdo pie dīķiem un regulāri tajos barojas.

Dabas pieminekļi:

- **Ketleru atsegums** (Lēpenieku atsegums) – dabas piemineklis Ventas labajā krastā. Aizsargājamā ģeoloģiskā objekta platība ir 1,0 ha, aizsardzībā kopš 1977. gada. Ketleru atsegums ir augšdevona Famenas stāva Ketleru svītas stratotips. Kraujas apakšējā daļā atsedzas slīpslāņoti smilšakmeņi ar konglomerātu starpkārtām, kas satur daudz fosilo zivju atlieku (galvenokārt zvīņu). Atseguma augšdaļu veido dolomītmerģeļi, aleirolīti un māli.
- **Gobdziņu klintis ar alu** – dabas piemineklis, atrodas Ventas labajā krastā. aizsargājamā ģeoloģiskā objekta platība ir 1,0 ha, aizsardzībā kopš 1977. gada. Krauju veido gaiši apakškarbona Šķerveļa svītas smilšakmeņi un masīvi dolomīti. Klintīs ir ala. Tā ir otra garākā ala Kurzemē – (garums 26 m, platums ~ 2m, augstums 30 -40 cm), no alas izplūst avots. Atsegums ir 20 m augsts un 400 m garš. Iepretī Ventas kreisajā krastā atrodas Ātraiskalns. Ainaviski skaists upes ielejas posms.
- **Dižkoki** – dabas pieminekļi (Parastais ozols – atrodas „Dižroznieku” saimniecības

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

meža malā starp 26. un 28. nogabalu; apkārtmērs 5,65 m).

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumā iekļauti dabisko meža biotopa mikroliegumi kā aizsargājamo mežu teritorijas.

Citi interesanti dabas objekti

- Ventasmuižas atsegums – atrodas Ventas labajā krastā iepretim Ventasmuižai.
- Mazlāču kadiķis 0,8 m apkārtmērā. Aug klajā vietā pie meža ceļa Skrundas lauku teritorijas DR daļā.
- Dolomīta sliexnis Ventā, kas saukts par Elles krāci. Skrundas lauku teritorijas D daļā.
- Akmens pie Kalna Ulītēm ar caurumu vidū atrodas uz A no Jaunmuižas. Teika stāsta, ka akmenī cilvēki iesprostojuši velna asti, bet velns izrāvies.
- Ozols pie Egļiem (DA no Jaunmuižas) - apkārtmērs 6,0 m.

5. VIDES KVALITĀTE

5.1. ATMOSFĒRAS GAISA KVALITĀTE

Skrundas pilsētā ar lauku ar lauku teritoriju nav lielu stacionāro avotu, kas būtiski ietekmētu gaisa kvalitāti. Lielākie atmosfēras piesārņotāji ir mobilie avoti intensīvajos satiksmes ceļu posmos – piesārņojošo vielu emisija un putekļu piesārņojums sausajos periodos neasfaltētajos ceļu posmos. Stacionārie piesārņojuma avoti ir Skrundas pilsētas katlu māja (tiek kurināta ar gāzi), 7 lielākas katlu mājas pilsētas teritorijā, kā arī individuālās katlu mājas aukstajā gada periodā. Gaisa piesārņojošo vielu emisija Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijā nepārsniedz pieļaujamo daudzumu atmosfērā, to samazina pāreja uz gāzes apkuri.

Uzsākoties apkuras sezonai, tiek pārbaudīta Skrundas pilsētas katlu mājas izmešu kvalitāte. Piesārņojošo vielu emisija konstatēta normas robežās.

Ietekmi uz atmosfēras kvalitāti iespējams mazināt, uzlabojot autoceļu kvalitāti un modernizējot apkures sistēmas, palielinot to efektivitāti, tādējādi samazinot piesārņojošo vielu nonākšanu atmosfērā.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

5.2. VIRSZEMES UN PAZEMES ŪDEŅU KVALITĀTE

Kopējā virszemes ūdeņu kvalitāte ir apmierinoša. Skrundas pilsētai ar lauku teritoriju cauri plūstošo upju kvalitātes vērtējumam izmantoti Bioloģijas institūta Hidrobioloģijas laboratorijas dati. Analīžu rezultāti rāda, ka upes ir vāji līdz vidēji piesārņotas. Skābekļa režīms uzskatāms par apmierinošu, tā koncentrācija ir pietiekoša gan organisko vielu oksidēšanai, gan ūdens organismu normālai attīstībai.

Notekūdeņu attīrīšanu Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju veic 3 attīrīšanas iekārtas: Ciecērē, Kušaiņos un Jaunāmuižā, no kurām viena ir jauna (kopš 2000. g.), būvēta projekta „800+” ietvaros pēc līdzīga attīrīšanas iekārtas projekta, kāds realizēts Austrijā un divas ir pārbūvētas, lai iekonomētu elektroenerģiju. Centralizēta ūdens apgāde un kanalizācija ir Skrundas pilsētā, kā arī gandrīz visās Skrundas lauku teritorijas apdzīvotajās vietās, nav – Bračās un Videniekos.

SIA „Kuldīgas Siltumtīkli” šķidrā kurināmā noliktavās Skrundā veikti būtiski vides sanācības un riska mazināšanas pasākumi, ieviests monitorings, kas rāda, ka nenotiek grunts ūdens piesārņojums no tām, taču sanācija nav pabeigta;

Pazemes ūdeņus vairs neapdraud Skrundas RLS darbība un demontāža, visi tās urbumi tamponēti.

5.3. DZERAMĀ ŪDENS KVALITĀTE

Ūdensapgādē Skrundas pilsētā un lauku teritorijā galvenokārt tiek izmantoti artēziskie ūdeņi, kas ir maz piesārņoti. Ar dzeramo ūdeni Skrundas pilsētu ar lauku teritoriju apgādā 10 artēziskie urbumi:

- Cērpiņos – 2 urbumi;
- Pie Illītes ielas – 1 urbums;
- Pie Liepājas ielas – 1 urbums;
- Pērkona ielas ūdens sūknētavā – 1 urbums;
- Pie Pils ielas – 1 urbums;
- Pie Parka ielas – 1 urbums;
- Kušaiņos – 2 urbumi;
- Ciecere – 1 urbums.

Urbumi tika veikti padomju laikos, un ūdens šobrīd tiek iegūts ar tā laika metodēm. Šobrīd „Skrundas Komunālā saimniecība” apkalpo ūdensvadu 120 km garumā. Līdzīgi kā visā Latvijā, arī Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju dzeramajam ūdenim ir paaugstināts dzelzs saturs. Ūdens atdzelžošanu veic divas atdzelžošanas stacijas: Cērpiņu stacija (pamatā nodrošina) un Ģeologu atdzelžošanas iekārta. Vairs netiek izmantotas ūdenstora funkcijas, jo pētījumi liecina, ka, ūdenim saskaroties ar gaisu, ķīmisku procesu rezultātā palielinās dzelzs saturs. Arī kalcija saturs ūdenī ir paaugstināts. Dzeramajā ūdenī ir konstatēts arī selēns, kas ir ļoti laba un noderīga viela cilvēka organismam.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

Dzēramā ūdens kvalitātes pārbaudes tiek veiktas katru gadu pilnā apjomā divas reizes gadā. Ūdens kvalitātes analīžu rezultāti iekļaujas pieļaujamo normu robežās. nav teritorijas plānojumos apstiprinātas un praksē nodrošinātas ūdensgūtvju aizsargjoslas.

Skrundas pilsēta kopā ar 14 Latvijas pašvaldībām ir iesaistījusies ES projektā – „ES likumdošanas ieviešana 14 Kurzemes reģiona pašvaldību ūdenssaimniecību attīstībā”, ko plānots īstenot no 2005.-2015. gadam un kas paredz ūdenssaimniecības renovāciju.

5.4. DEGRADĒTO UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTO TERITORIJU RAKSTUROJUMS UN IZVIETOJUMS

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju bijušās industriālās, tehniskās apbūves un militārās teritorijas – skat. pievienotajās tabulās.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju bijušās industriālās, tehniskās apbūves un militārās teritorijas							
Npk.	Teritorijas kādreizējais nosaukums	Kādreizējā darbība	Pašreizējā saimnieciskā darbība	Būvju stāvoklis, stāvi, veids	Būvju raksturs, stāvi, veids	Vides piesārņojums, piederzoties, apdraudētība: aizsargjostas, ĪADI, Apsardze	Nākotnes izmantošanas ieceres
1.	Skrundas RLS betona rūpnīca	Betona ražošana. Šķidrā kurināmā izkraušana no vagoniem	Nekāda	Dzelzceļa atzara paaugstinājums	Teritorijā pie dzelzceļa atzara kādreiz ir bijis liels daudzums naftas produktu. Tagad piesārņojuma pēdas nemana, teritorijā piedrozota ar būvgružiem, metāllūžņiem, koku mizām. Atrodas upes aizsargjosta.	Izmotāt, rūpniecības zona ar ūdensgūtes iespējamās aizsargjostas ierobežojumiem un upes aizsargjostu. Ja grib veikt darbības, kas aizliegtas biol. un ķīm. ūdensgūtvēm, par savu naudu jāveic izpēte.	
2.	Skrundas RLS celtnieku daļas teritorijā (blakus betona rūpnīcai)	Dažāda saimnieciskā darbība rūpnīcas apkalpošanai	Kokapstrāde, dārza atkritumu kompostēšana, glabāšana (dažādu materiālu) angāros	Angāri, celtnis, tas, ko izmanto, labā stāvoklī, pārējās būves bojātas	Piesārņojums nav konstatēts. Piedrozots ar metāllūžņiem, izbērtas skaidas, smiltis, daļēji aizauguši. Iespējams, var rasties Skrudandas pilsētas ūdensgūtes ķīmiskajā aizsargjostā (nav rēķināta). Teritorija apsargāta.	Rūpnieciskā zona. Aizliegts veikt darbību, kas aizliegtas ūdensgūtes ķīmiskajā bakterioloģijas aizsargjostā, vai, ja grib to veikt, iepriekš jāveic izpēte.	
3.	Skrundas RLS celtnieku daļas teritorija (netālu no ūdensgūtes)	Dažāda saimnieciskā darbība	Kokapstrāde	1 ēka gateris, otru neizmanto	Skaidas, dravas. Iespējams, ka atrodas Skrudandas ūdensgūtes aizsargjostā (ķīmiskajā)	Rūpnieciskā zona. Aizliegts veikt darbību, kas aizliegtas ūdensgūtes ķīmiskajā bakterioloģijas aizsargjostā, vai, ja grib to veikt, iepriekš jāveic izpēte.	
4.	„Kušaiņos” ferma „Pīlādži”	Jaunlopi	Dažas kūtis izmanto kā kūtis	Daļa kūtis relatīvi labas dažas sākušas brukt	Nav		
5.	„Kušaiņos” Kurzemes mehāniskās darbības	Mehāniskās darbības, DUS	Metāllūžņu sagatavošana	Darbības ēka labā stāvoklī	Nav		
6.	„Ciecerē” Kuldīgas PMK Cieceres iecirknis	Meliorācijas tehnikas remonts, apkope un	Mehāniskās darbības	Labā stāvoklī, DUS nelieto	Teritorijā izmēģināta agrākā tehnika, ko nelieto un metāllūžņi, upes aizsargjosta		

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

7.	Skrunda Bitumena bāze	garāžas, DUS Bitumena ražošana, šķidrā kurināmā pārkraušana, glabāšana	Rekultivācija pašu spēkiem	Tvertnes, sistēmas, ēkas	Nav	Rekultivācija
8.	Skrunda filiāle VEF	Detalju ražošana	Autoserviss	Virszemes būve labā stāvoklī	Atkritumu kaudze	
9.	Skrunda Ģeoloģiskā ekspedīcija	Urbšanas, tehnikas apkope, remonts, DUS	Urbšanas tehnikas apkope, remonts mazākā apjomā	Būves vizuāli apmierinošā stāvoklī, izņemot 1 nojumi	Nav	

Bijušās industriālās, tehniskās un militārās apbūves teritorijas un objekti Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju (pagastu pašvaldību sniegtā informācija)

Teritorija, objekts	Raksturojums (platība, apbūve, infrastruktūra)	Agrākā izmantošana	Īpašnieks	Pašreizējā izmantošana
Armijas noliktavas	5,0 ha	Noliktavas	Pašvaldība	Kokapstrāde
Dzelzceļa noliktavas	0,5 ha	Noliktavas	Patērētāju biedrība	Neizmanto
Bitumena bāze	1,0 ha	Noliktavas	Kuldīgas siltumtīkli	Neizmanto
Eglieni	0,3 ha	Ferma	Privātpersona	Neizmanto
Lāči	0,25 ha	Ferma	Privātpersona	Neizmanto
Kūdras purva darbība	1,2 ha	Darbības	Valsts	Auto serviss
Lejas Sīpoli	0,2 ha	Ferma	Privātpersona	Neizmanto
Tīrumi	0,2 ha	Ferma	Privātpersona	Neizmanto
Pīlādži	0,3 ha	Ferma	Privātpersona	Neizmanto
Sluķi	0,25 ha	Ferma	Privātpersona	Drupas
Krasti	0,2 ha	Ferma	Privātpersona	Drupas
Strēļi	0,35 ha	Ferma	Privātpersona	Drupas

Eksperta ieteikumi par teritoriju izmantošanu bijušajā Skrundas RLS teritorijā (iekļauta 1. grupas prioritārajos objektos – rajona nozīme, tā apsaimniekošanu nosaka rajona teritoriālpārvalde sadarbībā ar valsts līmeņa ieinteresētajām institūcijām un augstākā līmeņa plānojumu):

- A variants – akceptēt VNĪA konkursā panākto karavīru pilsētiņas un tās infrastruktūras izmantošanu.
- B variants – akceptēt VNĪA izvēli nojaukt karavīru pilsētiņu, pieprasot būvgružus:
 - aizvest uz izgāztuvi „Zīles” un citām apkārtējām izgāztuvēm apjomos, kādi nepieciešami to rekultivācijai, pārpalikumu uzkrājot uz vietas tālākai apstrādei vai izmantošanai;
 - izmantot būvgružus lietderīgi, konkursa kārtībā izvēloties firmu, kas tos pārstrādā;
 - uzkrāt būvgružus tālākai apstrādei.
- C variants (neizslēdz A vai B) – skolas ēku nodot izmantošanai izglītības mērķiem, aktīvi meklējot ieinteresētās organizācijas.
- D variants – skolu nojaukt, ar būvgružiem rīkoties kā kādā no B variantiem.
- E variants – teritoriju ārpus bijušās pilsētiņas un skolas atļaut izmantot zemes īpašniekiem pēc saviem ieskatiem.
- F variants – iepriekšminētajā teritorijā izveidot aizsargājamo dabas teritoriju (ir apsektas dabas vērtības).
- G variants – (neizslēdz iepriekšminētos variantus) bijušās Skrundas radiolokācijas stacijas vietā ierīkot nelielu piemiņas muzeju.

Vislietderīgāk būtu vienlaikus realizēt A, C, F, G variantus.

Veidojot novadus, būtu vēlams visai bijušās Skrundas RLS kā potenciāli piesārņotas un vietām degradētas lielas platības teritorijai atrasties vienā novadā.

Jāapsver vēstures pieminekļa statusa piešķiršana bijušajai Skrundas RLS.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas objekti nerada būtiskus draudus videi un nav nepieciešams sagatavot projektu lielu investīciju piesaistei sanācijai vai rekultivācijai. Lielākajā daļā objektu nepieciešams veikt teritorijas sakopšanu, lai tā neietekmētu vides estētiku.

5.5. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Atkritumu apsaimniekošanu Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju veic SIA „EKO Kurzeme”, kas atkritumus apglabā poligonā pie Grobiņas. Teritorijā bija viena poligona izgāztuve – SAI „Skrunda”(1950.-2003.) – pašvaldības īpašums. Atkritumu izgāztuve tika slēgta 2003. gadā, tā vienu reizi pārklāta ar smilti, regulāri notiek līdzināšanas darbi.

Šobrīd Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju ir uzstādīti atkritumu dalītas vākšanas konteineri PET pudelēm, stikla pudelēm. Atkritumu šķirošana ir notikusi akciju veidā, ievācot stiklu, makulatūru un plastmasu. atkritumu šķirošana lielā mērā ir atkarīga no iedzīvotāju atsaucības, kas notikušo akciju laikā ir bijusi pasīva. Ir bijuši mēģinājumi iekārtot lielgabarīta atkritumu savākšanas telpās zem jumta, taču tur, kur iedzīvotājiem par to pieņemšanu jāpiemaksā, šie punkti darbojas vāji vai nedarbojas.

Nopietns uzdevums nākotnē ir iedzīvotāju izglītošana un informēšana par atkritumu šķirošanas nozīmi, kurā liela loma ir skolai un preses izdevumiem.

Jāveic izpēte par iespējām veidot reģionālo bīstamo atkritumu apsaimniekošanas poligonu bijušajā Skrundas RLS teritorijā - tika veikts IVN process, Rudbāržu pagasta padome nepiekrīta poligona izveidei.

5.6. POTENCIĀLIE RISKĀ OBJEKTI UN TERITORIJAS, TO IZVIETOJUMS

Pie riska objektiem un teritorijām var pieskaitīt teritorijas, kuras ar lielāku varbūtību nekā pārējās teritorijas var tikt apdraudētas dabisku vai antropogēni izraisītu katastrofu rezultātā, kā arī apdraudēt cilvēku dzīvību un veselību.

Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju potenciālie riska objekti ir:

- melnā seguma valsts nozīmes un 1. šķiras autoceļi;
- dzelzceļš;
- maģistrālais gāzes vads
- SIA „LATAGRA” ražošanas bāze;
- degvielas uzpildes stacija;
- upju applūstošās teritorijas.

Pie potenciālajiem riska objektiem pieskaitāmas applūstošās, ugunsbīstamās un sprādzienbīstamās teritorijas. Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju vērā ņemami sekojoši riski:

- Tehniskie, kuri var radīt draudus iedzīvotāju labsajūtai, veselībai vai dzīvībai:
 - transporta riski;
 - elektrolīniju riski;
 - nelaimes gadījumu risks uz ūdens;
 - ainavas piesārņojuma risks;
 - cilvēku masu pulcēšanās vietas.
- Ekoloģiskie, kuri var negatīvi ietekmēt vidi:
 - Ventas un mazo upīšu piesārņojuma risks – tās var piesārņot nekontrolētas kanalizācijas noplūde, neattīrīti virszemes notekūdeņi, kā arī lielāks piesārņojuma risks iespējams notekūdeņu attīrīšanas iekārtu avārijas

gadījumos;

- mežu piesārņojuma un ugunsgrēka risks – saistīts ar ogotāju, sēnotāju, kā arī tūristu pieplūduma rezultātā siltajā sezonā;
- gaisa piesārņojuma risks;
- dabas katastrofas – plūdi, stipras vētras.

Tehniskie riski ir daļēji prognozējami. Riska faktoros var mazināt, ievērojot gan likumā paredzētos drošības pasākumus, gan informējot iedzīvotājus par pareizu rīcību avāriju gadījumos. Ekoloģiskos riskus ir grūti prognozēt, taču pieļaujot to iespējamību, nepieciešams savlaicīgi sagatavot rīcības plānu ekstremālajām situācijām.

5.7. TERITORIJAS BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBAS AIZSARDZĪBA

Saskaņā ar LR Saeimas pieņemto un valsts prezidenta izsludināto „Sugu un biotopu aizsardzības likumu” (16.03.2000) tiek veikta un plānota Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju bioloģiskās daudzveidības aizsardzība. Tās galvenie mērķi ir:

- 1) nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus;
- 2) regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
- 3) veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
- 4) regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību(1. nodaļa, 2. pants).

Valsts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību nosaka valsts likumdošana – LR Likums par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (03.02.1993.), MK noteikumi Nr. 415 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (22.07.2003.), kā arī citi normatīvie akti, kas attiecas uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu. Mikroliegumu izveidi un aizsardzību paredz MKN Nr.45 (30.01.2001.) “Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”.

LR Ministru Kabineta noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējos aizsardzības un izmantošanas noteikumi”(22.07.2003.), kas nosaka īpaši aizsargājamo teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamās un aizliegtās darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību, tāpat minētie MK noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk – aizsargājamās teritorijas) vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamās un aizliegtās darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību.

➤ Aizsargājamās teritorijās aizliegts:

- ierīkot jaunus atkritumu poligonus un izgāztuves;
- bez attiecīgas atļaujas vai iepriekšējas rakstiskas saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi;
- veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu;
- veikt arheoloģiskās izpētes darbus;

- izsniegt zemes dzīļu izmantošanas atļauju (licenci).
- Ja par vides aizsardzību atbildīgā valsts vai pašvaldības institūcija atbilstoši tās kompetencei pieņem pārvaldes lēmumu, ka kādai darbībai ir vai var būt būtiska negatīva ietekme uz aizsargājamo teritoriju, tās ekosistēmām vai dabas procesiem tajā, vai darbība ir pretrunā ar aizsargājamās teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem un uzdevumiem, šo darbību veikt aizliegts.
- Zemes īpašniekiem (lietotājiem) aizliegts savā īpašumā (lietojumā) ierobežot apmeklētāju pārvietošanos pa ceļiem, takām, ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kas norādīti attiecīgās aizsargājamās teritorijas dabas aizsardzības plānā (turpmāk – dabas aizsardzības plāns) un paredzēti aizsargājamās teritorijas apskatei.
- Jebkāda veida reklāma dabas rezervātos, dabas liegumos, dabas parkos, kā arī nacionālo parku un biosfēras rezervātu dabas lieguma zonās dabā izvietojama pēc saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi.
- Informāciju par aizsargājamās teritorijas īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem drīkst izplatīt tikai ar attiecīgās aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas bioloģiskā daudzveidība ir saistīta ar valsts nozīmes teritorijām: dabas liegumu un NATURA 2000 teritoriju „Ventas un Šķerveļa ieleja”; dabas liegumu un NATURA 2000 teritoriju „Skrundas zivju dīķi”; mikroliegumiem dabisko meža biotopu un sugu aizsardzībai. Pēc platības lielākā īpaši aizsargājamās dabas teritorija ir dabas liegums "Ventas un Šķerveļa ieleja”.

Dabas lieguma „Ventas un Šķerveļa ieleja” Dabas aizsardzības plānā ir izvirzīti mērķi un plānota rīcība, uz ko balstoties, paredzēta šīs teritorijas apsaimniekošana. Dabas lieguma „Ventas un Šķerveļa ieleja” Dabas aizsardzības plāna uzdevums atbilstoši LR likumam „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” ir saskaņot dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas, reģiona attīstības u.c. intereses, nodrošinot teritorijas vērtības saglabāšanu. Dabas aizsardzības plānā ir noteikts apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis, kā arī tiešie, konkrētajā laika periodā sasniedzamie mērķi.

Ilgtermiņa mērķis – saglabāt un aizsargāt galvenās teritorijas vērtības, paaugstināt teritorijas ainavisko pievilcību un izmantot to zinātniskās pētniecības, vides izglītības un rekreācijas vajadzībām, vienlaikus veicinot teritorijas attīstību un iedzīvotāju labklājību.

Tiešie mērķi (konkrētajam periodam):

- Radīt pamatu kompleksai dabas lieguma aizsardzībai un apsaimniekošanai, izveidojot vienotu, koordinētu apsaimniekošanas sistēmu.
- Nodrošināt teritorijas atpazīstamību dabā.
- Organizēt zinātniskās pētniecības, vides izglītības, kā arī ekotūrisma attīstības pamatus lieguma teritorijā.
- Nodrošināt sistemātisku būtiskāko dabas vērtību un ainavu aizsardzību un uzturēšanu, regulējot darbības un stimulējot īpašniekus to veikšanai atbilstoši lieguma un katras zonas vērtībām.

Teritorijai ir izstrādāts dabas lieguma „Ventas un Šķerveļa ieleja” Dabas aizsardzības

plāns, kas ir apstiprināts 2002.gadā. Saskaņā ar izstrādāto Dabas aizsardzības plānu dabas lieguma apsaimniekošanai netiek izstrādāts funkcionālais zonējums un tā apsaimniekošanu reglamentē MK noteikumi Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārīgie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Teritorijas plānojumā parādīts spēkā esošais dabas lieguma „Ventas un Šķerveļa ieleja” zonējums ar atbilstošu atļauto un aizliegto darbību, pamatojoties uz „Ventas un Šķerveļa ieleja” Dabas aizsardzības plānu.

5.8. KULTŪRAS VĒRTĪBAS UN TO AIZSARDZĪBA

Skrundas pilsētas un lauku teritorijas kultūrvēsturiskais mantojums raksturots pēc nozares pārskata rajona plānojumam materiāliem. Valsts aizsardzībā esošo kultūras pieminekļu primārie izmantošanas mērķi ir zinātnes, izglītības un kultūras vajadzībām.

Valsts aizsardzībā esošie kultūras pieminekļi:

- ❖ **Krievu kalns** - pilskalns - Skrundā pie "Vēršu muižas". Kuršu laikmeta piemineklis (10. - 13.gs.). Ventas labajā krastā ieapaļš paugurs stāvām malām. Virsotnē līdzens laukums 60 X 30 m. Nocietinājumu pazīmju nav. Virsmu un sānus klāj biezs melnzemes slānis, kā arī ogles, apdedzināti akmeņi un dzīvnieku kauli, māla trauku lauskas. 1.un 2. Pasaules kara laikā tranšejas un bunkuri stipri izpostījuši kultūrslāni.
- ❖ **Raņķu pilskalns** - Skrundas Saveniekos Ventas labajā krastā pie Ponakstes ietekas Ventā 4 m augstā zemesragā. Kultūrslāņa biezums 0,2 - 0,5 m. Senpilsēta, apmēram 1 ha, uz D no pilskalna. Kuršu laikmeta piemineklis (10. - 13.gs.).
- ❖ **Skrundas viduslaiku pils (drupas)** - Skrundas muižas parkā uz Ventas kreisā krasta celta 1368.gadā, nopostīta Ziemeļu karā. Teikas par nogrimušo pili, puiku, kas striķī nolaists lejā, apakšzemes eju uz Vēršu muižu, balto sievieti, kas no pilskalna iznāk ik pa 100 gadiem. Tagad pils vietā uzbūvēta pilsētas estrāde, teritorijā parks.
- ❖ **Sīpolu senkapi** - pretī Skrundas lauksaimniecības skolai pie bijušās Sīpolu fermas. Kuršu laikmeta piemineklis (10. - 13.gs.).

Pašvaldībai nozīmīgi kultūrvēsturiski objekti:

- ❖ **Skrundas muižas pils** - 1881.g. Skrundas pilsētā, Pils ielā 4, parkā Ventas kreisajā krastā.
- ❖ **Skrundas luterāņu baznīca** - Kurzemes un Zemgales hercogvalsts (1562. - 1795.g.) piemineklis. Celta 17.gs., 3.ceturksnī., 19.gs. vidus. Kancele (18.gs. 2.puse), altārglezna (1856.g.), ērģeles (19.gs.). Skrundas pilsētas centrā uz maza pauguriņa blakus kapsētai starp kokiem. Teikas par baznīcas vietas meklēšanu un sienā iemūrēto meitenīti. Apstādījumos Veimuta priede.
- ❖ **Savenieku muižas klēts** - 1911.g. Skrundas lauku teritorijā. No pils parka palikusi tikai kastaņu aleja.
- ❖ **Skrundas dzelzceļa stacijas strādnieku dzīvojamā ēka** - 20.gs. 30.gadi. Skrundā, Noliktavas ielā 1. Kailā vietā netālu no sliedēm. Vietējas nozīmes.
- ❖ **Piemīņas akmens** 1941. - 1949.g. deportētajiem Skrundas iedzīvotājiem. Akmens uzstādīts 1989.gadā pie Skrundas dzelzceļa stacijas. Turpat atrodas piemīņas vagonis - muzejs (atklāja 1998.g. 25.martā).

Citi interesanti objekti

- ❖ Divlaidumu šķeltu laukakmeņu **tiltiņš pār Klūgas upīti** starp lauksaimniecības skolu un Klūgu kapiem. Celts 19./20.gs. mijā. Teika par velnu, kas dzīvo zem tilta.
- ❖ **O. Kalpaka taka** (kopta līdz 1940.g.) - atradās Ventas labajā krastā pie Lēpenieku mājām. Šajā vietā 1919.g. 3.martā kalpakieši pārcēlās pāri Ventai un sāka Latvijas atbrīvošanu.
- ❖ **Brīvības ceļa ozoli** - četri 1939.gadā stādīti ozoli, Skrundas pilsētas R daļā Liepājas ielas malā.

Valsts aizsardzībā esošo kultūrvēsturisko pieminekļu apsaimniekošana jāveic atbilstoši LR likumam „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”. Līdz aizsargjoslas precizēšanai Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā, ap valsts aizsardzībā esošajiem kultūras pieminekļiem (ēkām un būvēm) tiek noteikta 500 metrus plata aizsargjosla, kurā saistoši ir „Aizsargjoslas likuma” 35. un 38. pantā minētie aprobežojumi. No pašvaldību budžetiem iedala līdzekļus saimnieciski neizmantojamu vietējas nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai, saskaņā ar likumu „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”.

Valsts aizsardzībā esošo kultūras pieminekļu rekonstrukcija un pārbūve pieļaujama tikai saskaņojot to ar Valsts kultūras pieminekļu inspekciju.

6. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTS VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Vides stāvoklis Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju kopumā ir labs. Šobrīd galvenais būtu saglabāt šo stāvokli, nākotnē stabilizēt, kā arī pēc iespējas uzlabot esošo situāciju. Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritoriālais plānojums nākotnē nosaka teritorijas lietojuma zonējumu, kas ir būtisks priekšnoteikums apkārtējās vides sakārtošanā un funkcionālā izmantošanā, ņemot vērā teritorijas attīstības perspektīvas un iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Galvenās problēmas jau apskatītas iepriekšējās nodaļās.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju ir būtiski realizēt degradēto teritoriju rekultivāciju saskaņā ar ekspertu ieteikto risinājumu (skat. 5.4. nodaļu), tādejādi vides stāvokli uzlabojot. Plānojot apbūvi nepieciešams stingri vadīties pēc izstrādātajiem apbūves noteikumiem.

Skrundā aktuāla ir jaunu kapu izveide. Šobrīd tai atvēlēta valsts mežu teritorija, kura atrodas netālu gan no esošās kapu teritorijas, gan no pilsētas. Kapu izveide ir paredzēta teritoriālā plānojuma grozījumos, taču, lai šo nodomu realizētu, nepieciešama nozīmētās platības ekspertīze, lai novērtētu tās iespējamo ietekmi uz apkārtējās vides veselību. Tas nepieciešams, jo izvēlēta teritorija atrodas salīdzinoši zemā mežu apvidū, tādēļ būtiski būtu papildus izvērtēt teritorijas atbilstību paredzētajām funkcijām, uzmanību koncentrējot virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzībai.

7. IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojums ir pašvaldības ilgspējīgas attīstības pamatdokuments, kurā norādīta teritorijas pašreizējā izmantošana, kā arī tās izmantošana un attīstības perspektīvas nākotnē. Teritorijas plānojums tiek izstrādāts 12 gadiem, pamatojoties uz Teritorijas plānošanas likumu un MK noteikumiem Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (19.10.2004.).

Plānošanas dokumentam ir liela nozīme teritorijas saimnieciskās un sabiedriskās darbības organizēšanā, ievērojot valstī pastāvošo likumdošanu. Teritorijas plānojums paredz teritoriju lietojumu, aizsargjoslu ieviešanu, tādejādi ļaujot pašvaldībai un zemju īpašniekiem optimāli veikt teritorijas apsaimniekošanu.

Plānošanas dokuments ļauj:

- izvairīties no iespējamiem likumdošanas pārkāpumiem vides aizsardzībā, aizsargjoslu ievērošanā, resursu ieguvē u. c. jomās, kas atrodas pašvaldības pārraudzībā;
- attīstīties saimnieciskajai darbībai, novēršot spekulatīvas darbības ar zemi, neracionālu apbūvju izvietojumu ainaviski vērtīgajās teritorijās;
- veiksmīgi plānot infrastruktūras objektu izveidi un pilnveidošanu;
- pašvaldībai pamatot kādas teritorijas attīstību vai to novērst, lai nepieļautu neatbilstošu attīstību neatbilstošā vietā.

Ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, palielinātos iespēja teritorijas neatbilstoši attīstībai, valstī pastāvošās likumdošanas nepilnīgai ievērošanai vai neievērošanai vispār. Tas radītu draudus ūdens, atmosfēras, aizsargājamo objektu un teritorijas pakļaušanu negatīvai ietekmei, kas savukārt apdraudētu Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju vides kvalitāti un iedzīvotāju veselību.

8. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

Apkopojot iepriekšējās nodaļas apskatīto informāciju, galvenās ar plānošanas dokumentu saistītās problēmas ir sekojošas:

- centralizētas ūdens apsaimniekošanas sistēmas izveide privātmāju rajonos gan Skrundas pilsētā, gan Skrundas lauku teritorijas apdzīvotajās vietās, lai uzlabotu kanalizācijas un notekūdeņu attīrīšanu;
- lauksaimniecības zemju, grāvju aizaugšana, degradējot ainavu un vietām apdraudot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos;
- morāli un fiziski novecojušās celtnes, grausti, kas degradē apkārtējo vidi un ainavu;
- autoceļu kvalitātes uzlabošana un apkures sistēmu uzlabošana, tādejādi samazinot atmosfēras piesārņojumu;
- piesārņojuma samazināšana no Skrundas zivju dīķiem un ķīmiskās aizsargjoslas aprēķināšana Skrundas ūdensgūtvei;
- centralizēta atkritumu šķirošanas ieviešana;
- Jaunāmuiža – estētiski nekopta un pamesta teritorija;
- dabas liegumu teritorijas ietekmējošie faktori un problēmas, kas tuvāk apskatītas turpmākā tekstā.

Skrundas pilsētas lauku teritorijā atrodas Ventas un Šķērveļa dabas lieguma daļa, kurā ir Ventas ielejas pamatiežu atsegumi, daudzveidīgas un vizuāli vērtīgas ainavas. Galvenās problēmas lieguma teritorijā ir saistītas ar daudziem faktoriem. Pirmkārt, teritorija pieder daudziem īpašniekiem, galvenokārt privātīpašumā, maz valsts un pašvaldības teritoriju. Otrkārt

ainavu degradē neatbilstoša cilvēku darbība, t.sk. būvniecība, atkritumu izgāšana. Treškārt, dabā nav precīzi iezīmētas lieguma robežas, nav vai nepietiekamas un novecojušu standartu informatīvās norādes. Ceturtkārt, zemais iedzīvotāju vides izglītības un apziņas un atbildības zemais līmenis, neinformētība. Piektkārt, teritorijas izpēte nav pietiekami daudzpusīga un detalizēta, nav piesaistīti naudas resursi. Tūrisma plūsma netiek organizēta, nav izstrādātu un uzraudzītu maršruta taku, kas ļautu gan piesaistīt vairāk tūristus, gūstot attīstības resursus, vienlaikus saudzējot neaizskaramās teritorijas un nodrošinot sakopšanu.

9. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Nacionālās vides politikas plāns ir izstrādāts atbilstoši likuma „Par vides aizsardzību” 8.panta prasībām un MK rīkojumam Nr. 436 „Par Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādņēm”(15.08.2002.). Nacionālais vides politikas plāns ņem vērā ES normatīvos aktus, politikas dokumentus, tai skaitā Eiropas 6. Vides aizsardzības rīcības programmu „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”, kā arī ANO un citu starptautisko institūciju saistošus dokumentus. Vides politikas mērķu īstenošanas rezultātā ir jāpanāk galvenā uzdevuma izpilde – jānodrošina cilvēku veselībai labvēlīgi dzīves apstākļi, kas paaugstinās iedzīvotāju labklājību un palielinās mūža ilgumu, tādejādi tuvinot dzīves un ekonomiskās attīstības līmeni vidējam ES valstu līmenim.

Nacionālajā vides politikas plānā ir izvirzītas politiskas nostādnes un tām atbilstošu lēmumu pieņemšana šādās jomās:

- vides normatīvo aktu un vides institucionālās sistēmas pilnveidošanā,
- vides piesārņojuma samazināšanā,
- Latvijas vides stāvokļa un atsevišķu ekosistēmu aizsardzībā un saglabāšanā,
- vides informācijas iegūšanas un apstrādes sistēmas pilnveidošanā, lai tā kļūtu par pamatu lēmumu pieņemšanai, kas skar vides aizsardzību un ilgtspējīgu attīstību,
- sabiedrības informēšanā par vides stāvokli, tās izpratnes paaugstināšanā vides aizsardzības pamatjautājumos un iesaistīšanā lēmumu pieņemšanas procesā ar vidi saistītos jautājumos.

Starptautiskie atkritumu saimniecības mērķi, kas ir saistoši LR, definēti ES direktīvās. Tās jau ir ieviestas LR normatīvajos aktos, tam daļēji radīta nacionālā mēroga infrastruktūra. Galvenais mērķis ir minimizēt atkritumu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi (dabu) un ekonomiku. Saskaņā ar 1998. gada apstiprināto „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas stratēģiju Latvijai, 1998 – 2010.” un, balstoties uz „Atkritumu apsaimniekošanas plānu, 2003. – 2012.” par galvenajiem uzdevumiem valsts vides politikas īstenošanai šajā sektorā ir noteikti:

- sakārtot sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmu tā, lai nodrošinātu sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumus visiem pilsētu iedzīvotājiem un vismaz 80% lauku iedzīvotājiem un pārējiem atkritumu radītājiem, novēršot nelegāli izbērto atkritumu ietekmi uz vidi;
- līdz 2009. gadam izveidot 10-12 mūsdienīgas, reģionālas sanitārajām prasībām atbilstošas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas ar atkritumu apstrādes iekārtām un poligoniem. Visām atkritumu apglabāšanas iekārtām, kas darbojas Latvijas teritorijā, no šī brīža ir jāatbilst poligona prasībām;
- līdz 2012. gadam rekultivēt visas slēgtās vides aizsardzības prasībām neatbilstošas atkritumu izgāztuves, tādejādi samazinot atkritumu negatīvo ietekmi uz vidi.

Ūdenssaimniecības mērķus Latvijai nosaka ES Ūdeņu struktūrdirektīva un Helsinku konvencija. ES mērķi ir nodrošināt iedzīvotāju veselību un tos un ražotājus/pakalpojumu sniedzējus (t.sk. enerģētikus) ar kvalitatīvu ūdeni pietiekošā daudzumā nepieciešamajā laikā, nodrošināt ūdeņu bioloģisko daudzveidību un zivju resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu (un akvakultūras), tūrisma un rekreācijas iespējas, ainavu, novērst plūdu sekas un hidrotehnisko būvju avārijas.

Helsinku konvencijas mērķis ir atjaunot dabisko Baltijas jūras ekosistēmu un nodrošināt ilgtspējīgu un drošu jūras un tās resursu, dzīvību izmantošanu: zvejniecība, naftas ieguve, transports. Mērķuzdevumi ir samazināt piesārņojuma ieplūdi no Baltijas jūras baseina, no kuģiem, mazināt avārijas ieplūžu draudus, samazināt piesārņojumu no pārrobežas gaisa emisijas avotiem.

Starptautiskos mērķus galvenokārt nosaka Riodeženeiro konvencija „Par bioloģisko daudzveidību”, Ramsāres konvencija, 1979. gadā ratificētā Bonnas konvencija par migrējošo sugu aizsardzību, CITES konvencija, Bernes konvencija, Helsinku konvencija, ES Bioloģiskās daudzveidības programma, Eiropas Padomes direktīva 79/409/EEK par savvaļas putnu sugu aizsardzības nodrošināšanu (Putnu direktīva), Eiropas Padomes direktīva 92/43/EEK (NATURA 2000) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (Biotopu direktīva), UNESCO konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību un citi dokumenti.

Eiropas Padomes direktīvu mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas faunu un floru Eiropā esošajā dalībvalstu teritorijā. Pasākumus, ko veic saskaņā ar šo direktīvu, izstrādā tā, lai saglabātu vai atjaunotu to dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, kas ir Kopienā nozīmīgas. Lai saglabātu šādu bioloģisko daudzveidību, dažos gadījumos var būt vajadzīga cilvēka darbība vai tās veicināšana. Eiropas Padome izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, un kura nosaukums ir NATURA 2000. Šo tīklu, ko veido dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu teritorijas, izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā. NATURA 2000 tīkls iekļauj īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot direktīvu 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību.

Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencija(1979) deklarē migrējošo sugu saglabāšanas nozīmīgumu un šim mērķim lietojamo pasākumu saskaņošanu starp areāla valstīm, un, kur tas iespējams un ir mērķtiecīgi, sevišķu uzmanību veltījot tām migrējošām sugām, kuru aizsardzības statuss ir nelabvēlīgs, kā arī veicot individuālā kārtā vai sadarbībā atbilstošus pasākumus, kas nepieciešami šādu sugu vai to dzīves vides saglabāšanai. Konvencijas pielikumos atrodamas apdraudētās migrējošās sugas, kā arī migrējošās sugas, kurām ir nelabvēlīgs aizsardzības statuss un kuru aizsardzībai un apsaimniekošanai nepieciešamas starptautiskās vienošanās, kā arī tās sugas, kuru aizsardzības statusu varētu ievērojami uzlabot starptautiskā sadarbība, ko varētu sasniegt ar starptautisku vienošanos.

Riodežaneiro konvencijas (1992.) par bioloģisko daudzveidību uzdevumi, kas veicami saskaņā ar tajā ietvertajiem atbilstošajiem nosacījumiem, ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

UNESCO konvencijā (1972) par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību ar "dabas mantojumu" tiek saprasts - dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa; ģeoloģiski vai fizioģeogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa; ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa. Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma un, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ valsts darīs visu, kas ir tās spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Starptautisko noslēgto konvenciju pamatmērķi ir kultūras un dabas mantojuma, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšana cilvēka dzīves kvalitātes nodrošināšanai un dabas kā pašvērtības saglabāšana. Galvenie starptautiskie mērķuzdevumi, kas pamatā jau iestrādāti LR nacionālajā likumdošanā.

10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ ĪSTENOŠANAS BŪTISKAS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojums paredz, ka teritorijā tiks saglabāta un attīstīta dabas vide, uzturot ekoloģisko kvalitāti un saglabājot skaistākās ainavas. Plānojumu realizējot tiks efektīvi izmantoti galvenie tūrisma attīstības potenciāli – dabas liegums „Ventas un Šķerveļa ieleja”, dabas pieminekļi un Valsts un vietējās nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi.

Vides kvalitātes saglabāšanai Skrundas pilsētas un lauku teritorijā nozīmīga ir ne tikai aizsargājamo teritoriju uzturēšana, bet arī cilvēka saimnieciskās darbības ietekmes samazināšana. Dažāda veida rūpniecisko ražošanu un citas piesārņojošās darbības visā Latvijas teritorijā regulē normatīvi, kas paredz noteiktas kategorijas atļauju saņemšanu attiecīgās darbības veikšanai. Jāsecina, ka augstākminēto dabas teritoriju plānotajā izmantošanā ievērotas Eiropas Savienības un Latvijas vides aizsardzības politikas mērķi un galvenās normatīvu izvirzītās prasības, kā arī „Ventas un Šķerveļa ielejas” dabas lieguma dabas aizsardzības plāns. Lielākā uzmanība šo teritoriju aizsargāšanai būtu jāpievērš sabiedrības informēšanai, kontrolei, kā arī nepieciešamības gadījumā – atbilstošas infrastruktūras izveidei, kas nodrošinātu dabas vērtību saglabāšanu.

Viena no svarīgajām vides aizsardzības politikas prasībām ir meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšana. Tas ir pamats ekoloģisko funkciju kvalitātes klimata un ūdens režīma regulācijā, kā arī augsnes aizsardzībā. NATURA 2000 teritorijām pieguļošajās platībās paredzēta mežsaimniecības un lauksaimniecības darbība. Teritorijas plānojumā norādītas un izdalītas mežu platības ar dažādām aizsardzības teritorijām, kā arī vides aizsardzības nolūkos tiek noteikti mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi. Viens no ilgtspējīgas attīstības nosacījumiem ir noteiktu ekosistēmu saglabāšana, kā arī mežsaimniecības izglītošanas funkciju veicināšana. Rezumējot nav prognozējama būtiska negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un vides stāvokli aizsargājamās teritorijās, ja tiek ievēroti attiecīgie normatīvi un nav pārkāpti TIA noteikumi.

Teritorijas plānojuma dokumenta izstrāde ir nozīmīgs priekšnoteikums veiksmīgai teritorijas sociālekonomiskajai attīstībai. Teritorijas plānojuma realizācijai ir būtiska ietekme uz apkārtējo vidi. Analizējot Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumu (2006.-2018.), iespējams izdalīt plānojumā paredzamo pasākumu tiešās un netiešās ietekmes uz vides

kvalitāti.

Tiešās ietekmes

Tiešā veidā vides kvalitāti var ietekmēt uzņēmējdarbības attīstība, infrastruktūras izbūve, apbūves teritorijas paplašināšanās:

- Ekonomiskās dzīves aktivizēšana, izmantojot Skrundas pašvaldības teritorijas vērtības un resursus, sekmējot investīciju piesaisti.
- Uzņēmējdarbības vides uzlabošana, mazo un vidējo uzņēmumu attīstība un darbības aktivizācija.
- Skrundas attīstīšanās par urbāno centru, nodrošinot apkārtējo pagastu teritorijas ar nepieciešamajiem pakalpojumiem.
- Transporta infrastruktūras uzlabošana, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju attīstība un pieejamības sekmēšana.

Nosauktie ir galvenie teritorijas attīstības virzieni, kas ievērojami uzlabotu sociālo vides kvalitāti, taču radītu papildus slodzi apkārtējai dabas videi. Paredzamā ēku, ielu un ceļu rekonstrukcija, teritoriju rekultivācija labvēlīgi ietekmētu iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšanos un teritorijas ainavu.

Vienlaikus ar ekonomisko attīstību, palielinās arī notekūdeņu, sadzīves un rūpniecisko atkritumu apjoms, kā arī paredzama gaisa kvalitātes pasliktināšanās, tādēļ pašvaldības un vietējo uzņēmēju rīcības plānā paredzētas ūdensapgādes un kanalizācijas saimniecības, kā arī atkritumu apsaimniekošanas sakārtošana visā pašvaldības teritorijā (programmu 800+ un 500- ietvaros kopā ar citām rajona pašvaldībām). Gaisa kvalitātes pasliktināšanās iespējama palielinoties apbūves intensitātei un paaugstinoties transporta plūsmai pagastā.

Jāpiezīmē, ka ietekmes efekts ir izmantotās zemes platības palielināšanās un savvaļas sugu dzīvotņu platības samazināšanās, kas rada stresa situācijas savvaļas dzīvniekiem un putniem, īpaši, ja jauno objektu būvniecība un ekspluatācija noris blakus to ligzdošanas vai mītnes vietām. Sevišķi bīstama šāda iejaukšanās ir īpatņu vairošanās periodā.

Netiešās ietekmes

Tūristu skaita palielināšanās

Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju nākotnē paredzēts attīstīt tūrismu, pamatojoties uz Skrundas ģeogrāfisko stāvokli, labo sasniedzamību, relatīvi augsto kultūras aktivitāšu līmeni un infrastruktūru, kā arī ar Ventu un tās ieleju saistītajiem resursiem. Galvenie perspektīvie tūrisma virzieni ir saistīti ar kultūras pasākumu, semināru un konferenču organizēšanu, kā arī ūdens tūrismu un dabas tūrismu. Tūrisma pieaugums rada draudus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī papildus slodzi ūdenstilpēm un vides mehāniskam piesārņojumam. Negatīvi vērtējams, ka tūrisma mērķis nereti ir apmeklēt tieši reto sugu dzīvotnes. Šādos gadījumos pašvaldībai jāregulē apmeklētāju plūsma un jāizveido atbilstoša infrastruktūra vides saglabāšanai (takas, celiņi, atpūtas vietas, atkritumu tvertnes), kas jau paredzēti teritorijas plānojumā.

Uzņēmējdarbības attīstība

Uzņēmējdarbības attīstība netieši ietekmē vidi īpaši tajos gadījumos, kad tiek apgūtas vēl neskartas teritorijas, kā arī gadījumos, kad tā notiek netālu no aizsargājamām teritorijām, ūdenstilpju tuvumā. Galvenās ietekmes varētu skart gruntsūdeņu līmeņa izmaiņas, dzīvnieku migrāciju un mieru. Uzsākot darbību, nepieciešamas speciālistu konsultācijas un attiecīgi

pasākumi iespējamās ietekmes minimizēšanai.

Iedzīvotāju skaita pieaugums

Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju dabiskais pieaugums un migrācijas saldo ir negatīvs, un nav novērojama tendence iedzīvotāju pieaugumam tuvākajā nākotnē, taču teritorijas plānojumā paplašinās perspektīvās apbūves teritorijas, kas, ja pieaugtu imigrējošu iedzīvotāju skaits, varētu radīt papildus slodzi apkārtējai videi – palielināts izmešu daudzums apkures sezonā, lielāks daudzums notekūdeņiem un atkritumiem, kā arī iespējamās lielākas cilvēku plūsmas uz īpaši aizsargājamām teritorijām siltajā sezonā.

Pieaugošā transporta plūsma, dzelzceļa satiksmes palielināšanās

Šīs netiešās ietekmes paredz gaisa, ūdens un trokšņa piesārņojumu, palielinoties saimnieciskajai aktivitātei, transporta intensitātei, attīstoties autoceļu infrastruktūrai, palielinoties dzelzceļa satiksmei, kā arī attīstoties dīksaimniecībai. Ja šāds piesārņojums nepārsniedz noteiktos limitus, parasti tas ir pieņemams lielajam vairumam bioloģisko sugu, un nepasliktina vides kvalitāti teritorijā, taču rada tām papildus stresa apstākļus.

Īslaicīgas un ilglaicīgas ietekmes

Jebkura darbība, tai skaitā arī teritorijas plānojumā paredzētās darbības ietekmē vidi īslaicīgi vai ilglaicīgi jeb paliekoši.

Īslaicīgās ietekmes ir sākotnējā iedzīvotāju līdzdarbība teritorijas plānojuma izstrādē, lēmumu pieņemšanā, kas nākotnē varētu ietekmēt viņu dzīves vidi. Tāpat pie īslaicīgām ietekmēm pieskaitāms tūristu un apmeklētāju ar dažādiem mērķiem pieplūdums siltajā sezonā. Par īslaicīgas ietekmes darbībām var uzskatīt visu veidu būvniecību, transporta infrastruktūras (ceļu) paplašināšanu, kā arī dažāda veida komunikāciju (sakaru, elektroapgādes līniju, gāzes, ūdens un notekūdeņu tīklu) būvniecību. Šīs darbības rada relatīvi īslaicīgu traucējumu vidē, un pēc to pabeigšanas nevajadzētu rasties nopietnām, vidi ietekmējošām sekām. Galvenās ar šādām ietekmēm saistītās problēmas ir troksnis, lielu objektu pārvietošanās, zemeszemes bojājumi, putekļu emisijas, dažādi būvgruži un pārpalikumi. Lielākā daļa šo faktoru tiek neitralizēti līdz ar darbības izbeigšanu.

Ilglaicīgas ietekmes saistītas ar teritorijas apsaimniekošanas funkciju maiņu, teritorijas zemes transformācija no viena zemes izmantošanas mērķa citā, piemēram, lauksaimniecības zemju apstrāde, apmežošana vai apbūve, kas ietekmētu arī bioloģisko daudzveidību. Mežizstrāde, kā rezultātā var tikt pārtraukti dzīvnieku migrācijas koridori un iznīcināti bioloģiski vērtīgi biotopi, būtu pieskaitāma pie vidēji ilglaicīgas ietekmes.

Summārās ietekmes

Par summārajām ietekmēm uz vidi teritorijas plānojuma kontekstā var uzskatīt ietekmju kopumu, kas rodas realizējot teritorijas plānojumā paredzētos pasākumus visā tā darbības laikā.

Apkopojot visus iepriekš apskatītos faktoros var uzskatīt, ka kopumā teritorijas plānojuma īstenošana atstās pozitīvu ietekmi uz vides kvalitāti salīdzinājumā ar gadījumu, ja tas netiktu realizēts, jo ietver institūciju izsniegto nosacījumu ieteikumus, nosaka ierobežojumus aizsargājamo teritoriju izmantošanai, nodrošina pārskatāmu informāciju par teritoriju, tās resursiem un izmantošanas iespējām, kā arī teritorijas plānojums ir pamats investīciju piesaistei, rekultivējamo teritoriju un potenciāli piesārņoto vietu sanācijai.

Ja teritorijas attīstība notiek pēc speciālistu izstrādāta teritorijas plānojuma un pašvaldībā pieņemtajiem apbūves noteikumiem, ievērojot vides aizsardzības likumdošanu, paredzētās darbības būtiski vides kvalitāti Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju nepasliktinās.

11. IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANA

Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma 1. redakcijā ir atainota teritorijas plānotā un atļautā izmantošana. Tā veidota saskaņā ar starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem, ievērojot pašvaldības un iedzīvotāju intereses un teritorijas attīstības perspektīvas.

Lai turpmākā iedzīvotāju, uzņēmēju un lauksaimnieku darbība būtiski neietekmētu vides kvalitātes pasliktināšanos, jāievēro plānošanas dokumentā izvirzītās prasības, plānojot celtniecību, infrastruktūru un rekreācijas objektus.

Viens no veidiem, kā samazināt ietekmi uz vides kvalitāti, ir aizsargjoslu ievērošana. Aizsargjoslas, to platums un aprobežojumi ir iekļauti teritorijas plānojuma paskaidrojuma daļā, kā arī apbūves noteikumos. Teritorijas plānojums ir likumīgs pamats aizsargjoslu iezīmēšanai zemes ierīcības plānos. Aizsargjoslu noteikšanu un aizsardzības režīmu nosaka LR likums "Aizsargjoslu likums" un no tā izrietošie normatīvie akti.

Aizsargjoslas Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju noteiktas, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 883 (19.10.2004.) "Teritorijas plānošanas noteikumi" 24.3.2. punktam:

- Venta – 300 m minimālā aizsargjosla lauku teritorijā, 10 m – pilsētas teritorijā.
- Pārējās ūdenstece – 100 m aizsargjosla;
- Ūdenstilpēm – 50 m aizsargjosla.
- Ap notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm – 100m aizsargjoslas noteiktas teritorijas plānojumā.

Nav pieļaujama ūdensteču izmantošana sadzīves vai ražošanas notekūdeņu aizvadišanai. Pagasta pašvaldībai jānodrošina speciālo informatīvo zīmju izgatavošana un izvietošana paredzētajās vietās. Par speciālo informatīvo zīmju saglabāšanu ir atbildīgs zemes īpašnieks, nomnieks vai lietotājs.

- Gar valsts galveno autoceļu – 100 m aizsargjosla no ceļa ass un katru pusi.
- Gar valsts pirmās šķiras autoceļiem – 60 m aizsargjosla no ceļa ass uz katru pusi.
- Gar valsts otrās šķiras autoceļiem – 30 m aizsargjosla no ceļa ass uz katru pusi.
- Gar pašvaldības autoceļiem – 30 m ceļu zemes nodalījuma josla (sarkanā līnija) no ceļa ass uz katru pusi.

Valsts autoceļu zemes nodalījuma joslas zemes ir valstu ceļu dienesta lietojumā, un šajās joslās aizliegts veikt jebkādus darbus bez valsts ceļu dienesta atļaujas:

- Dzelzečļš – 100 m katrā pusē no malējās sliedes lauku apvidos, 50 m no malējās sliedes pilsētas un ciemu teritorijā (ciema pusē).

Pašvaldības ceļu zemes nodalījuma joslu (sarkano līniju) nosaka detālplānojumos, ņemot vērā Zemesgrāmatā reģistrētās īpašumu robežas. Pašvaldības ceļu aizsargjoslas (būvlāides zona) paliek zemju lietotāju rīcībā un tiek izmantotas, piemērojot likuma „Par autoceļiem” un „Aizsargjoslu likuma” noteikumus.

- Artēziskie urbumi – stingra režīma 30 m plata aizsargjosla ap ūdens ņemšanas vietu saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 43 „Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika”(20.01.2004.), un ir saistošas šajos noteikumos minētās aizsardzības prasības, kā arī „Skrundas” Derīgo izrakteņu passes (pazemes ūdeņi) nosacījumi.

- Elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu līdz 20 kV – 2,5 m attālumā no līnijas ass pilsētās un ciemos, 6,5 m attālumā no līnijas ass ārpus ciemiem.
- Elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu vairāk par 20 kV līdz 110kV – 4 m attālumā no malējiem vadiem uz ārpusi no līnijas pilsētās un ciemos, 6,5 m attālumā no malējiem vadiem uz ārpusi no līnijas ārpus ciemiem.
- Elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu vairāk par 100 kV – 8 m attālumā no malējiem vadiem uz ārpusi no līnijas pilsētās un ciemos, 20 m attālumā no malējiem vadiem uz ārpusi no līnijas ārpus ciemiem.
- Maģistrālais gāzes vads (vairāk par 1,6 megapaskāliem) – 15 m zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālās plaknes katrā pusē no gāzes vada ass.
- Kapi – 300 m no kapsētas teritorijas robežas ārējās malas.

Tāpat kā ietekmes uz vidi samazināšanu jāmin mūsdienīga ugunsdzēsības un glābšanas dienesta attīstība Skrundas pilsētā, kas nākotnē palīdzēs kontrolēt riska teritoriju, objektu un novērst, mazināt riska faktorus.

12. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumam tika izvirzīta viena alternatīva, kas paredz teritorijas attīstību atbilstoši plānojumā izvirzītajiem nosacījumiem, izvērtējot teritorijas resursus, iedzīvotāju priekšlikumus, kā arī institūciju nosacījumus. Ņemot vērā pašreizējos ekonomiskās attīstības rādītājus un iedzīvotāju skaita dinamiku domājams, ka tuvākajos gados teritorijā nav paredzama ļoti intensīva apbūves vai saimnieciskās darbības attīstība. Var prognozēt, ka neliela apjoma uzņēmumi un ražotnes, ja tādas attīstīsies, veidosies galvenokārt esošās pilsētas un lauku teritorijas ciemu robežās, izmantojot jau esošo infrastruktūru.

Teritorijas plānotā un atļautā izmantošana pamatota teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā.

13. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojums neparedz darbības, kuru rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Teritorijas plānojums ir izstrādāts balstoties uz prasībām, ko izvirza normatīvie akti, vides aizsardzības valsts institūcijas un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāni. Līdz ar to specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi teritorijas plānojumā nav paredzēti.

Privātas vai juridiskas personas atbildību par dabai vai dabas objektiem nodarīto kaitējumu reglamentē Latvijas Republikā pastāvošā likumdošana. Likumi, kas aizsargā apkārtējo vidi ir likumi “Par vides aizsardzību” un “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un tiem pakārtotie noteikumi.

14. PĀRROBEŽU IETEKME

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijā neatrodas ievērojama apjoma ražotnes vai uzņēmumi, kuru darbības rezultātā varētu rasties nozīmīga apjoma piesārņojošās vielas, radiācija vai bīstamie atkritumi. Esošo uzņēmumu darbība var tikt uzskatīta par maznozīmīgu, kas rada tikai fona ietekmi uz apkārtējo vidi. Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumā nav paredzēta lielu un potenciālu piesārņojošu un emisijas radošu objektu būvniecība. Līdz ar to uzskatāms, ka Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumam un saimnieciskajai darbībai pilsētā nav nozīmīgas pārrobežu ietekmes.

12. PRIEKŠLIKUMI MONITORINGAM TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ PAREDZĒTAJĀM RĪCĪBĀM UN TO ĪSTENOŠANAI

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Ministru Kabineta noteikumi Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums". Monitoringa jāveic, lai novērstu teritorijas plānojuma īstenošanas varbūtējo negatīvo ietekmi, kā arī nepieciešamības gadījumā izstrādātu teritorijas plānojuma grozījumus. Monitoringa veic izmantojot valsts statistikas datu bāzes, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par pārskata teritoriju, kā arī aizsargājamo teritoriju monitoringa datus, ja tādi ir pieejami.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas monitoringa ieteicams veikt pēc kārtējām pašvaldības vēlēšanām, t.i. – ik pēc četriem gadiem, kā arī plānojuma dokumentu beigu posmā – 2018. gadā. Iegūtā informācija tiks ņemta vērā izstrādājot teritorijas plānojuma nākamo versiju, kā arī grozījumus un papildinājumus, ja tādi būs nepieciešami.

16. KOPSAVILKUMS

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir aktualizēt Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumā noteikto pašreizējo, plānoto un atļauto izmantošanu un šīs izmantošanas ierobežojumus turpmākajiem 12 gadiem atbilstoši pašreizējai situācijai, likumdošanas aktu izmaiņām, kaimiņu rajonu un vietējo pašvaldību plānojumu ierosinājumiem un veiktajiem pētījumiem par tūrisma, industriālās un tehniskās apbūves teritoriju un objektu stāvokli un izmantošanas iespējām. Šāda līmeņa plānošanas dokumentam, atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem, nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, kas izstrādāts atbilstoši kārtībai, ko nosaka likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju vides pārskatu izstrādājusi Kuldīgas rajona padomes pašvaldības aģentūra „Kuldīgas attīstības aģentūra”. Vides pārskata sagatavošanai nepieciešamā informācija iegūta sadarbojoties ar Skrundas pilsētas domi, kā arī ar citām institūcijām.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju atrodas Kurzemē, Kuldīgas rajonā, tas robežojas ar Vārmes, Zirņu, Pampāļu, Nīkrāces, Rudbāržu, Snepeles un Raņķu pagastiem. Lielākie ciemi Skrundas pilsētā ar lauku teritoriju ir Jaunāmuiža un Kušaiņi. Skrundas pilsēta ar lauku teritoriju atrodas Kursas zemienes Pieventas līdzenumā, A daļu aptver Austrumkursas augstienes Vārmes nolaidenuma DR daļa. Cauri teritorijai plūst Venta, lielākās ūdenskrātuves – Skrundas zivju dīķi.

Zināmu daļu Skrundas pilsētas ar l.t. teritorijas aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – Eiropas nozīmes teritorijas: dabas liegums un NATURA 2000 teritorija „Ventas un Šķerveļa ieleja”; dabas liegums un NATURA 2000 teritorija „Skrundas zivju dīķi”; mikroliegumiem, kas ir Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju nozīmīgs dabas mantojums un ir pamats plānotā tūrisma attīstībai teritorijā. Plānojuma izstrādāšanā liela uzmanība tika pievērsta aizsargājamo teritoriju likumdošanas ievērošanai. Pastāvošā likumdošana nosaka ierobežotu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanu, tādējādi plānojumā tiek minētas un raksturotas šīs ierobežotās teritorijas, kā arī attiecīgie likumdošanas normatīvie akti.

Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas attīstības priekšlikumi ir tie, kam būs liela nozīme pagasta nākotnes attīstībā, kā arī Kuldīgas rajona attīstībā. Ņemot vērā likumdošanu par īpaši aizsargājamās dabas teritorijām, kā arī pieejamos Dabas aizsardzības plānus, teritorijas plānojumā paredzēta noteikta katras teritorijas izmantošana ar saviem ierobežojumiem. Pārsvārā tie ir zemesgabalu apbūves ierobežojumi, kā arī dabas vides pārveidošanas, piemēram, mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi. Lauksaimniecības teritorijās plānojums paredz saglabāt lauksaimniecisko darbību, saglabājot tradicionālās lauku ainavas raksturu.

Ietekmes uz vidi mazināšanai pagasta teritorijas plānojumā tiek noteiktas dažādas aizsargjoslas atbilstoši LR „Aizsargjoslu likumam”. Tās aizsargā dažādus objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, kā arī pasargā vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes. Noteiktas arī vairākas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, aizsargjoslas ūdens ņemšanas vietām un stingra režīma aizsargjoslas.

Kopumā jāsecina, ka Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojumā ir ievērota pastāvošā vides likumdošana, un tiek ievēroti noteikumi, kas galvenokārt saistīti ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un aizsargjoslām. Galvenie Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas attīstības uzdevumi ir veicināt ekonomisko attīstību, celt iedzīvotāju labklājības līmeni, uzlabot satiksmes un komunikācijas iespējas, kā arī saglabāt un attīstīt dabas vidi.

Lai izstrādātu teritorijas plānojuma nākamo versiju, kā arī nepieciešamos grozījumus un papildinājumus, 5 gadus pēc tā izstrādes, kā arī tā darbības beigu posmā – 2018. gadā plānots veikt Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringu.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

Publikācijas

1. Dabas lieguma Ventas un Šķērveļa ielejas dabas aizsardzības plāns, Kurzemes attīstības aģentūra, Kuldīga, 2002.
2. Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes, Vides ministrija.
3. Latvijas upju bioloģiskā kvalitāte, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas Vides datu centrs, Latvijas Dabas fonds, Rīga, 1997. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras Datu fonda materiāls.
4. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras mājas lapa internetā <http://www.lvgma.gov.lv/>
5. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras vides pārskati par vides un virszemes ūdens kvalitātes stāvokli Latvijā 2002. un 2003. gadā. <http://www.lva.gov.lv/lva/03produkti/01parskati>
6. Nacionālais vides politikas plāns 2004. – 2008., Rīga, 2003.
7. Pētījums par Kuldīgas rajona bijušo industriālo, tehniskās apbūves un militāro objektu stāvokli un izmantošanu, Kuldīgas rajona teritorijas plānojums, Kuldīgas attīstības aģentūra, Kuldīga, 2005.
8. Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju attīstības programma, Kurzemes attīstības aģentūra sadarbībā ar Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju domi, Skrunda, 2001.
9. Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju plānojuma 1. redakcija, Kurzemes attīstības aģentūra, 2003.
10. Skrundas pilsētas ar lauku teritoriju plānojums, Kurzemes attīstības aģentūra, 2006.
11. Viduskurzemes reģiona sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekta TEHNISKI EKONOMISKAIS PAMATOJUMS Noslēguma ziņojums, Vides ministrija, SIA „Geo Consultants” sadarbībā ar SIA „Konsorts”, Rīga, 12.10.2005.

Konvencijas un likumdošana

12. 2001.03.20. MK noteikumi Nr. 131 „Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”.
13. Aizsargjoslu likums, (05.02.1997.).
14. Bernes konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Berne, 1979.
15. Bonnas konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību, 1979.
16. Helsinku konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību, Helsinki, 1974., 1992.
17. Konvencija “Par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā”, Espoo, 1991. g.
18. Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, (14.10.1998.).
19. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, (02.03.1993.).
20. Likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, (12.02.1997.).
21. Likums „Par pašvaldībām”, (24.05.1994.).
22. Likums „Par vides aizsardzību” (06.08.1991.).
23. MK 04.08.1998. noteikumi Nr. 284 „Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika”.
24. MK 05.12.2000 noteikumi Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” ar 25.01.2005. grozījumiem.
25. MK 09.12.2003. noteikumi Nr. 684 „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām”.
26. MK 10.10.2004. noteikumi Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas

- noteikumi”.
27. MK 17.02.2004. noteikumi Nr. 87 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi”.
 28. MK 17.04.2001. noteikumi Nr. 175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”.
 29. MK 22.04.1997. noteikumi Nr. 155 „Noteikumi par ūdens lietošanas atļaujām”.
 30. MK 22.07.2003. noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
 31. MK 23.03.2004. noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.
 32. MK 30.01.2001. noteikumi Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”.
 33. Padomes Direktīva 1985/337/EEK “Par sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu”, Eiropas kopienu padome, 1985.
 34. Padomes Direktīva 2001/42/EEK “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”, Eiropas kopienu padome, 2001.
 35. Padomes Direktīva 79/409/EEK “Par savvaļas putnu aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1979.
 36. Padomes Direktīva 92/43/EEK “Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1992.
 37. Padomes Direktīva 97/11/EK kura precizē un papildina direktīvu 79/409/EEK “Par savvaļas putnu aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1997.
 38. Riodežaneiro konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro, 1992.
 39. Sugu un biotopu aizsardzības likums, (16.03.2000.).
 40. Teritorijas plānošanas likums, (26.06.2002.).
 41. UNESCO konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, Parīze, 1972.